

szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
A Pop, - Brassai-utca 10.

Az Új Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Híber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címez-
dők. - Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POMA

1071
249/19
Lejár
Ték.
Hermann Goldschmidt urnak
Wien
I. Wollzeile 11.

V. évfolyam, 78. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. éjszan 8.

1922. április 6. Csütörtök

Jog és ekrazit

Tegnap ezen a helyen beszámoltunk arról a megmérhetetlen büntényről, amellyel a magyarországi terror új korszaka nyílt meg. A megindulás és a felháborodás, a megdöbbenés és a rémület még azon a nagy távolságon keresztül is, mely bennünket elválaszt a szörnyű esemény színhelyétől, lenyűgöző és megmarkoló, fojtogató és meg-nem-szűnő. Hiszen az első híradások még nem mutatták meg egész mélységéig a bünt, nem vezettek le abba a szennyes politikai csatornába, ahonnan a vesztett patkányok orvult vetik rá magukat azokra, akik szabad gondolatot akarnak, haladást és igazságot. A büntény mellbeverő ereje elkápráztatta az okokat, amelyek három ekrazitbombában esattantak szét és kioltották néhány jóhiszemű, ártatlan szándéku ember életét. A tragédia lejártszódt. Kórházakban és szanatóriumokban a halállal viaskodik néhány tuc t pesti polgár, az áldozatokat, ha összetudták szedni szétrombolt tagjait, talán már el is temették. Özvegyek maradtak és árvák, a keresztény-kurzus Magyarországnak özvegyei és árvái megszaporodtak. A nagy gazdasági problémákkal küzdő világ figyelme egy röpke pillanatra ismét Középeurópa kelete felé irányul, ahonnan a tömegmészárlások, a pogromok és a gazdasági elnyomás után a féktelen bűn robbanó bombát repít. A büntény megtörtént, ha mi mégis, mégegyszer visszatérünk hozzá, azért tesszük, hogy belenézünk ennek a bűnnek a poklába, megkeressük a bűnök e tragikus esattanó okát és megmondjuk, amit mi már régen látunk és érzünk, hogy a határon túl testvéreink nem tanultak és nem okultak sem a Horthy bunkótól, se a a kínzókamrák, se a pogromok borzalmaitól.

Mély emberi megrendüléssel nézünk az áldozatok felé. A mi fájdalomunk fáj az emberi fájdalomtól is, mert most is, ennél a mindennél kegyetlenebb terroraktusnál is zsidó testvéreink pusztultak el. Mi tudjuk, hogy véletlen ez. Mi tudjuk, hogy csak véletlen lehet, mert hiszen csak negyedórakon mulott, hogy az ellenzéki politika nem zsidó vezérei is ott nem veszték. De ennek a véletlennek is megvan a magá tragikus oka. A magyarországi zsidóság nagy tömegei még mindig nem tanulták meg, hogy elsősorban zsidók és csak zsidók. Még csak egyenjogú polgároknak sem tartják őket, kikeresztik a tudományból, elveszik egzisztenciájuk alapját, furkós botokkal verik beléjük a tanulságokat, feldulják életüket, elragadják hozzátartozóikat és ők mégis, még mindig azt hiszik, hogy magyarok, akiknek kötelességeik és jogaik vannak. Minden vaskos, ostromba ütleg ellenére részt kérnek a magyar polgárból, a politikai jogokból, az ország intézésének a dolgából. Hiszen minden egyenjogú polgárnak joga van a polgári jogok gyakorlásához. De ők, ha jog szerint azok is, mégse egyenjogú polgárok. Politikát csinálnak, mindegy, hogy liberális, vagy demokrata politikát, magyar politikát csinálnak, amelyhez nekik nem csak azért nincs joguk, mert nem magyarok, hanem önmagukért sem, mert ennek az idegen politikának a csinálásában elfeledkeznek a fontosabb, a nagyobb, a reájuk égetőbb

ügyről: a maguk, a zsidóság ügyéről.

Véletlen, hogy a hétfő esti bombamerénylet minden áldozata zsidó. De nem véletlen, hogy abban a haug mozgalomban, amelybe Vázsonyi és Andrassy és mások, akiknek szükségük van most a zsidóra, belecsalogatják őket, résztvesznek, sőt nagy számmal, tulnyomó nagy számmal vesznek részt a zsidók. Nem véletlen, hogy a választások előtti küzdelemben politikai pártvacsorára zsidók mennek el, hogy képviselőt küldjenek a gonosztevők parlamentjébe. Nem véletlen, hogy ezek a zsidók demokrata vagy más ellenzéki képviselőkre készültek leadni a voksukat és nem zsidó kisebbségi jelöltre, amilyen Magyarországon nincs is. Nem véletlen, hogy ezek a zsidók még mindig magyar politikát akarnak csinálni és nem az egyedül lehetséges politikát, amely kifelé tartózkodásban, higdságban és passzivitásban, befelé pedig megokszorozott, meggyőződéses, lelkes munkában nyilvánul meg. Nem véletlen, — akárneenyire is szomorú véletlen az, hogy az áldozatok, a kurzus Magyarországnak újabb elesettjei zsidók. — hogy még mindig nem ismerik fel a zsidó feladatot.

A hétfő esti véres lakomnak ez az egyik tanulsága. De van egy másik, egy különálló tanulsága is. Ez az a tanulság: hiába tartóztatnak le most embereket, hiába keresik, talán

és szintén, talán csak személyvesztés-képen a bűnösöket, nem fogják őket megtalálni és ha megtalálják, nem tudják őket törvény elé állítani és ha törvény elé állítják, nem tudják őket megbüntetni. Mert ez a bűn, amelynek nyolc vagy tíz halálos áldozata van, semmiel sem kisebb, mint a kurzus megszületése óta elkövetett kisebb vagy tömeges gyilkosságok. Ha a bombamerénylet gyilkosait a törvény elé akarják állítani, a törvény elé kell állítani mindenkit, aki 1919 augusztus óta ártatlan embereket meggyilkolt Magyarországon. Mert ezek a gyilkosok joggal kérdezhetik majd meg bírúkat, hogy miért büntetik az ők bűneiket, ha a bűnökben elődjük és mestereik szabadon járnak. De még ez sem elég. Nem elég az sem, hogy a törvény elé állítsák a felhalmozódott gyilkosságok valamennyi tettesét. Bírskodni kell és le kell számolni azzal a szellemmel is, amely ezeket a bűnösöket és bűnösöket megteremtette. Le kell számolni végleg a gyilkosok felbujtóival, a kurzus megteremtőivel, fentartóival és mindenkivel, akinek hatalma volt hozzá és nem élt ezzel a hatalommal és akár gyengeségből, akár gyévaségből, akár, ami mindezeknél is rosszabb, politikai számításból nem törte le a bűnösöket. Mert ameddig ez meg nem történt, Magyarországon nem a jog, hanem az ekrazit fog uralkodni.

és egészséges államélet alapjau fejlődhetik ki. Meg vagyunk győződve róla, hogy a mi, ebben az irányban kifejtendő munkánk az országot és a többséget, mely a népet képviseli, ki fogja tölteni. (Hosszas taps.)

A régi szokás szerint most bucsut veszek Önöktől. Halljunk egymásról jót és lássuk egészségben egymást viszont.

Cristea Miron hercegmetropolita a kamara nevében üdvözölte a miniszterelnököt.

Trufin körendeletet olvas fel, amely a földosztási törvény hatályonkivüli helyezésétől szól.

Constantinescu miniszter azt javasolja, hogy meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket, hogy a törvénnyel ellentétes intézkedések megszűnjenek.

A szenátus ülését négy órakor zárta be az elnök.

A kamara

A kamara kedd délutáni ülése 2 óra 40 perckor nyílik meg.

Bratianu miniszterelnök megismétli a szenátusban tett deklarációját.

Cosma miniszter támadása a nemzeti párt ellen

Cosma miniszter tart ezután beszédet. Kifejti az erdélyi román nemzeti párt jelentőségét a múltban és annak 1881-ben hozott programját ismerteti. Most a pártot olyan emberek vezetik, akik eltértek a múlt tradíciójától. Ha nem lett volna Gyulafehérvár, akkor sokan nem lennének itt közöttünk. (Nagy tiltakozás az ellenzéken.)

Ezután Cosma Vajdát támadja, aki épen akkor tett hűségnyilatkozatot a Habsburgoknak, amikor azok háborút üzentek Romániának.

Jorga: Vajdának egy levele van a kezében, amelyben azt írja, hogy ép olyan irredenta marad, mint amilyen addig volt.

Cosma miniszter tovább beszél Erdély jelentőségéről és élesen támadja a nemzeti pártot, Vajdát és annak többi vezéreit.

Ezután folytatták a mandátumigazolási vitát.

Ion Marie nemzetipárti a csákovai mandátum igazolása ellen beszél. Az elnök nem engedti szavazás alá a panaszt, ami heves tiltakozást vált ki az ellenzék köréből.

Iunian parasztpárti a vingai választásról beszél, ahol visszautasították az ellenzéki jelölteket, úgy mint egész Erdélyben. A többség elveti a panaszt.

Popovics Mihály válaszolt Cosma miniszter beszédére, visszautasítva a nemzeti pártot érintő vádjait. A szászrégeni mandátum ellen beszélt, ahol Mandrescut hamisan választották meg képviselőnek. A többség igazolta a szászrégeni mandátumot is.

Az éjjeli ülés

A kamara éjjeli ülésén Nemes dr. a mezőbándi választásokat támadja meg. Ugyancsak a mezőbándi választásokat teszi szóvá Bratasanu Pál takista képviselő. A mezőbándi választást, amelyet a magyarság is megpeticionált, igazolják.

Vihar egy meggyilkolt parlamenti jelölt miatt

Madgearu az ilfovi választásokat támadja, ahol Mihaila Berberici parasztpárti jelöltet a csendőrök lelőtték. A többség hangosan protestál. (Nagy tumultus.)

Lupu felszólítja az ellenzékot, hogy a gyász jelétül álljanak fel. (Az ellenzék nagy része felemelkedik, a liberálisok kinosan feszengenek. Pár percig kinos csend következik.)

Génuva a kamarában

Bratianu miniszterelnök elbucszott. A nemzeti párt Gyulafehérvárra készül. Viharok a parlamentben

Az Új Kelet tudósítójától

A mandátumok igazolása holnap befejeződik. Eddig összesen nyolc mandátumot semmisítettek meg, illetve utaltak a bizottságok hatáskörébe, hogy jövő sorsukról döntsenek. A kormány azonban nem sieteti a kétséges mandátumok ügyének elintézését és a bizottságok csak az ösi ülészak elején fognak határozni. Az igazolások letárgyalása után az ellenzék kivonul a parlamentből és az előrelátható jelek szerint csak a demokrata blokk vesz részt a további munkában. A nemzeti párt, a parasztpárt és a velük együtt haladó többi ellenzéki csoportok a legélesebb parlamenten kívüli akcióra készülnek. Popovici Mihály szerint a nemzeti párt képviselői még e héten visszatérnek Kolozsvárra, ahol a gyulafehérvári pártkongresszus előmunkálatait fogják elvégezni. A parasztpárt ugyancsak országos kongresszusra készül és bizonyos, hogy a gyulafehérvári kongresszuson is képviselteti magát.

Bratianu miniszterelnök elbucszott a parlamenttől és elutazott Génuába. Bucsubeszédében nagy vonásokkal jelölte meg Románia álláspontját a génuai konferencián és a konvencionális udvarias szílamokon kívül nem mulasztotta el megjegyezni, hogy Génuában egyedül a liberális párt megelégedését akarja kivívni.

A tegnapi ülésen történt meg az első összecsapás az erdélyi liberálisok és az erdélyi nemzeti párt között. Cosma Aurél miniszter támadta élesen a nemzeti párt politikáját és vezéreit. Megemlítette, hogy Vajda Sándor a háború folyamán hűséget fogadott a Habsburgoknak. Jorga ugyan megvédte Vajdát közbeszólásával,

amelyben kijelentette, hogy Vajda ugyanakkor levelet írt neki, amelyben közölte, hogy minden körülmény között irredenta marad. Popovici Mihály is felszólt, aki fölényesen kezelte az erdélyi liberálisok vádjait és Cosmát elsősorban a bánáti választási visszaélésekre figyelmeztette, amelyekről tudomással kellett bírnia.

A szenátus és a kamara üléseiről szóló részletes tudósításunk itt következik.

A szenátus

A szenátus ülésén Ferichide elnök bejelent, hogy az izmaili kerület megtéréséért, miután Sassu a falciui kerületet tartotta meg. Ezután Marsescu javaslatot terjeszt be a Trancu Jasi-féle munkatörvény megváltoztatásáról.

Bratianu Jonel bucuzik a szenátustól

Ezután Bratianu emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

Génuába utazom, hogy ott megmutassam a román kormány a génuai konferencia jelentőségét milyen súlyos jelentőségűnek tartja. Még befejezése előtt elhagyom a mostani ülészakot, de meg vagyok győződve arról, hogy távollétem alatt a munka zavartalanul és jól fog tovább folyni, mert teljes a kormányban, a kormány és a többség közötti egyetértés. Románia a konferencián mindent el fog követni, hogy a középeurópai konszolidációt és a világ civilizációjának érdekében mindent elérhessen. Ezek a munkák csak úgy lehetnek eredményesek, ha a kiindulási pontot, az egyes országok teljes politikai és gazdasági szabadságát és biztonsgát figyelmen kívül nem hagyjuk. Egészséges nemzeti élet csak szabad

Florescu miniszter kijelenti, hogy Berberici késsel támadt a csendőrokre, mire ezek lelőtték.

Madgearu: Berberici meggyilkolták, a liberális párt díjat tüzött ki a fejére. (Óriási vihar támad, az elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.)

A gyűlés újból való megnyitása után az elnök figyelmezteti a kamarát, hogy tartsa be a parlamentáris formákat.

Madgearu: Holnap a román delegáció Genuába indul. A külföld nagyon jól tudja, hogy mi történik Romániában. Igen súlyosan esik a latba, ami a kisebbségekkel, különösen pedig a magyarsággal történt, akik panaszt fognak emelni a konferencián.

(A többségi képviselők tüntetően kilépnek a padokból s el akarják hagyni a termet.)

Madgearu: A békeszerződés határozatainak be nem tartása miatt a kisebbségek a népszövetségnél teljes joggal emelhetnek panaszt.

(Újabb óriási tumultus támad.)
Végül is igazolják az ilfovi mandátumokat, mi ellen Madgearu tiltakozik.

A szerdai ülés

A kamara szerda délelőtti ülését Orleanu elnök nyitotta meg fél tízkor. A miniszterek közül Vintila Bratianu és Mosoiu voltak jelen. Aránylag kevés képviselő jelent meg az ülésteremben. Az első felszólaló

Giurulescu (liberális) képviselő volt. Erősen támadta beszédében a parasztpártot és szemrehányást tesz neki, mert anarchiába kergeti az országot. Támadja Mihalachét, akit veszélyes agitátornak és demagógnak nevez. Inti a liberális pártot, hogy Mihalachénak még annyi érdeme sincs, mint egy volt tanítónak.

Popovics Mihály szólalt fel a musterni választások igazolása után és a temesvári és a torontali választásokról beszélt. Elmondja, hogy a választásokat a törvény ellenére egy éjszakán a félbeszakították és azon az éjszakán az urnákat őrizetlenül hagyták és azt csináltak a liberálisok, amit akartak. Így kaptak a liberálisok többséget. Megemlíti a választások jegyzőkönyvét. Az első jegyzőkönyv a nemzetpártiakra kedvező volt, erre egyszerűen összeptétkézték és a liberálist jelentették ki képviselőnek.

Megvonják a szót Cosma minisztertől

Dr. Cosma miniszter válaszolni akar, de az elnök megvonja tőle a szót.

Jorga (közbeszól): Egy miniszternek mindig joga van beszélni.

A liberálisok körülvtették Cosmát és lebeszéltek arról, hogy most válaszoljon.

Mi lesz a mandátum-igazolások után

Az erdélyi nemzeti párt konferenciát tartott, amelyről Popovici Mihály a következőket mondotta:

— Az erdélyi nemzeti párt elhatározása már megtörtént. Ma csak eszmecsere folytattunk. A mandátumok igazolása után a kamarából is kivonulnak a képviselők, miként azt a szenátorok tették. Ezután mindnyájan Kolozsvárra megyünk, ahol a gyulafehérvári kongresszust készítjük elő.

A nemzeti párt parlamenti tagjai még e héten Kolozsvárra érkeznek.

A caranisták szerdán este ülést tartanak, s további magatartásukról ott határoznak. Általános az a felfogás, hogy a caranisták távolmaradnak a parlament munkájától. A caranisták végleges határozatukat a kongresszuson állapítják meg. A caranisták és a nemzeti párt továbbra is szoros kapcsolatot tartanak fel egymással.

Az Aversen-párti képviselők a kamara üléseit már el is hagyták. Jorgának résztvesznek a kamarában.

Nyolc mandátum sorsát összel döntik el

Bukarest, április 5. (Lux.) Az erdélyi és bánáti mandátumok igazolása megtörtént, a kamara nyolc mandátumot semmisített meg, illetve utasított a bizottság elé. A Lux hiteles információja szerint e nyolc mandátum fölött a kamara csak összel fog véglegesen határozni.

A beszarabiai választások legkésőbb ma éjjel befejezést nyernek.

Ujabb lovagias ügy

A lapok közlik, hogy a kamara ülésén Florea János nemzetipárti és Dr. Miksa Romulus összeszólalkoztak. Miksa elküldte tegnap Florea-hoz segédeit.

Koós Károly lesz Sepsiszentgyörgy képviselője?

Teljesen megbízható helyről a Lux arról értesül, hogy a sepsiszentgyörgyi kerület képviselője, Anghelcsu liberálispartii lemond mandátumáról. A kerületet a kormány a magyarság képviselőjének szánta. Hiteles forrás szerint a kerületet a választók Koós Károlynak ajánlják fel.

Cosma csak erdélyi miniszter akar lenni

Bukarest, április 5. (Lux.) Beavatott helyről nyert értesülés szerint Cosma Aurél dr. miniszter annak az óhajának adott kifejezést, hogy csak erdélyi miniszter legyen, hogy így behatóbban foglalkozhassék Erdély ügyeivel, különösen pedig a földosztással. Cosma kívánságát husvét után valószínűleg teljesíteni fogják.

Éjjeli minisztertanács

Bukarest, április 5. (Lux.) A kamarában tegnap éjjel minisztertanácsot tartottak Bratianu Jonel elnöke alatt. Elhatározták, hogy a miniszterelnököt Vaitotanu tábornok fogja helyettesíteni. A minisztertanács aláírta Bratianu teljhatalmu meghatalmazását a génuai konferenciára. A miniszterelnök három hétig lesz távol az országtól.

A pénzügyminisztérium százezer francia frankot bocsátott a génuai konferenciára kiküldött román delegáció rendelkezésére.

A kamara munkaprogramja

Miután a mandátumok igazolása befejezéshez közeledik, a jövő munkaprogramot már elkészítették. A kamara munkaprogramja a következő: a validálások után a kamara az irodákat és bizottságokat választja meg és megkezdi a költségvetés tárgyalását. A kormány azt kívánja, hogy a kamara ülészaka április 13-án véget érjen. Addig az ideiglenes adórendszer kiépítéség maradna életben, elfogadják. A felirati vita mind a két kamarában csak egy napig fog tartani. A vita anyagát, a választ legkésőbb a jövő hét szerdájáig átnyújtják a királynak.

Take Jonescu Génuáról

Bukarest, április 5. Az „Univer-sul” Take Jonescu interjúját közli, amelyet az athéni „Politica” című lap munkatársának adott. Take Jonescu a génuai konferenciával kapcsolatban a következőket mondotta:

— Egy bizonyos, hogy a békeszerződésekhez nem fognak hozzányulni és azok sértetlenek maradnak. Oroszország sokáig nem lesz abban a helyzetben, hogy szerepet játszasson Európa gazdasági helyreállításában. A kisanant, Lengyelország és nemekára Görögország igen fontos szerepet fognak vinni a génuai konferencián.

— **A hadsereg csak a földművelésügyi miniszter engedélyével rekvirálható.** A kormány tagjaiból összeállított legfőbb gazdasági tanács, mint Bukarestből jelentik, legutolsó ülésén elhatározta, hogy a hadsereg közvetlen rekvirálási jogát megszünteti. A katonaság szükségletének fedezésére csak a földművelésügyi minisztérium előzetes hozzájárulásával lehet majd rekvirálni.

Elkészült a lakbérleti törvény

A minisztertanács elfogadta a javaslatot. Visszamenőleg nem lehet emelni

Az Uj Kelet tudósítójától

Már a háború alatt is, de a háború befejezése óta még nagyobb mértékben vált az elintézetlen kérdések legégetőbbjévé a lakáskérdés. Romániában az utolsó hónapok alatt változó kormányok mindegyike ezt a kérdést tartotta elsősorban megoldandónak és ennek dacára csak most készültek el a törvénnyel, amely remélhetőleg szanálni fogja most már a türethetetlen állapotokat.

Az új lakbérleti törvény készen fekszik előttünk és szintén meg kell mondanunk, minden vonalon a megértésre törekedett. Bizonyos koncepciókat adott a háztulajdonosoknak és emellett a bérlők minden igényét a lehetőség szerint kielégítette. A lakbérlemelés kérdésében meglehetősen szociális álláspontra helyezkedik, amennyiben az emelést csak az 1916 évi bérek háromszorosára engedélyezi. Visszamenőleg emelni senkinek sem lehet.

A gyakori és majdnem minden esetben törvénytelen kilakoltatásoknak azzal kíván véget vetni, hogy kimondja: a dolgozó és közérdekken nélkülözhetetlen egyének semmilyen indoknál fogva ki nem lakoltathatók. Így megvédi a hivatásos újságírókat, a katonákat, hadiövezgyeket, árvákat, köztisztviselőket és mindazon munkásokat, akik a munkásbiztosítónál biztosítva vannak. A rendeletet kü-

lönben teljes szövegében itt közöljük:

1. Az összes lakbérleti szerződések érvénye 1923 április 23-ig meghosszabbítható.

2. A lakberek az 1916 év háromszorosára emelhetők.

3. Az üzletek bére az 1916 évi bér ötszörösére emelhetők.

4. Mindezen béremelések 1922 április 23-tól számíthatók.

5. Kivételnek ezen törvény rendelkezései alól a mulatóhelyek, vagyis varieték, barok, színházak, mozgók stb. valamint bankok, szállodák és klubhelyiségek, amelyek szabad szerződés tárgyát képezik.

6. Azon háztulajdonosoknak, akiknek házuk 1918 előtt tulajdonukat képezte, joguk van házukban egy lakásra — de csak ha egy ingatlanuk van — azon feltétellel, hogy lakójuknak lakást szereznek, aki ez esetben kilakoltatható.

7. Semmiféle indokkal nem lakoltathatók ki:

Hivatásos újságírók, katonák, hadiövezgyek és hadiárvák, köztisztviselők, nyugdíjasok és a munkásbiztosítópénztárak által biztosított munkások.

8. Mindazon rendelkezések, amelyek ma érvényben vannak és nem állanak jelen törvénnyel ellentétben, továbbra is megmaradnak.

9. Jelen törvény hatálya kiterjed egy a régi királyságra, mint az összes csatolt területekre.

Weizmann

a francia miniszterelnöknél

Az Uj Kelet tudósítójától

A keleti konferencia alkalmából — amint az Uj Kelet megírta — Millerand francia köztársasági elnök kihallgatáson fogadta Weizmann professzort, a Cionista Világszervezet elnökét, akinek Franciaország szimpátiáját fejezte ki az épülő zsidó nemzeti otthonnal szemben. Chajim Weizmann azután Poincaré miniszterelnököt jelent meg audiencián. A miniszterelnök biztosította a Világszervezet elnökét, hogy a Palesztina-mandátum ratifikálásáig úgyében

a francia kormány támogatni fogja a zsidóság képviselőit.

A beszélgetés során Weizmann a cionista mozgalom jelenlegi helyzetéről tájékoztatta Poincaré miniszterelnököt.

A mandátum kérdése még mindig nem nyert végleges elintézetést. Ennek az oka főleg az amerikai Egyesült-Államoknak Angliához intézett ama követelése, hogy a mandatárius államokban Amerika szabad kezét nyerjen. Anglia máreius végén választott az amerikai jegyzékre s politika körökben úgy hiszik, hogy

Amerika válasza nem fog sokáig késni.

Megbízható hírek szerint az április elején összeülő népszövetség napirendjén szereplő tanácskozás a Palesztina-mandátum ratifikálásáról ismét halasztást fog szenvedni. A döntés elhalasztása nem csak Palesztinára, hanem az összes egykori török területek mandátumára vonatkozik. Politikai körökben úgy tudják, hogy az Egyesült Államok — noha a valóságban hozzájárult az Anglia által előterjesztett Palesztina-mandátumhoz — a palesztinai mandátum tárgyalásához és jóváhagyásához csak úgy hajlandó beleegyezését megadni, ha nem választják ki ön Mezőpátia mandátumától, mert az utóbbi kérdésben Amerika és Nagybritánia között a megegyezés még nem jött létre.

Az amerikai cionisták hivatalos lapja, a „New Palestine” vezetőhelyen foglalkozik

Churchill nyilatkozatával,

melyet az arab delegációnak tett. A gyarmattügyi miniszter hajlandóan nyilatkozott támogatni az araboknak azt a kérését, hogy Palesztina alkotmánytervezetében a palesztinai törvényhozó tanács jogait is meghatározzák. A lap azon a véleményen van, hogy ez a nyilatkozat nem nagy jelentőségű ugyan, de olyan gondolatot tartalmaz, melynek megvalósulása nagyon kívánatos volna. A zsidó nemzeti otthon berendezése megkívánja, hogy a protektor hatalom kedvező feltételeket teremtsen a zsidóság tömeges bevándorlásának. Ha már kezdetben a törvényhozó tanács választott többségének a kezébe kerülne a hatalom és tul tenné magát a mandatárius állam nevében tárgyaló főkörmányzó vétőjogán, milyen garanciáknak lesz arra, hogy a parlamenti többség nem fogja hatalmát a zsidó bevándorlás megakadályozására felhasználni, vagy arra, hogy az emigráció elé olyan akadályokat gördítsen, melyek alkalmassak arra, hogy a zsidó nemzeti otthon megteremtésének lehetőségét tönkretegyék? A lap azzal fejezi be cikkét, hogy a zsidóság csak úgy hajlandó a kormányzó vétőjogának megvonására beleegyezni, ha az alkotmánytervezet teljes garanciát nyújt nagyobb zsidó tömegek bevándorlásának elősegítésére.

— **Vasúti konferencia Rómában.** Bukarestből jelentik: Április 16-án Rómában nemzetközi vasúti konferencia lesz, amelyen a CFR-t Grigorescu helyettes vasútiigazgató képviseli.

— **Lord Millner Palesztinában.** Jeruzsálemből jelentik: Lord Millner a napokban Palesztinába érkezett. A zsidó lakosság mindenütt lelkesedéssel fogadta. Petach-Tikvahban kétezer kolónista vonult ki tiszteletére s az üdvözlés hatalmas demonstrációvá fejlődött. Millner lord, aki az angol birodalom egyik legkiválóbb államhivatalnokja s az egyiptomi helyzettel kapcsolatban végzett kutatásaival kellett méltó feltűnést, közismert zsidóbarát. Különösen annak mutatkozott hivatalában, mint Délafrika kormányzója. Palesztina zsidó lakossága nagy reményeket fűz Millner utazásának eredményéhez. Lord Millner és felesége Ammonba utaztak Abdulah emir látogatására. A lord rövidesen Londonba utazik, azután két heti tartózkodásra visszatér Palesztinába.

TUNGSRAM

Csicserin éles nyilatkozata Poincaré ellen

Franciaország obstruál Genuában

— Az Új Kelet tudósítójától —

Mint tegnap jelentettük, Lloyd George Genuába utaztatásban találkozni fog Poincaréval. Az „Echo National” ma azt jelenti, hogy Lloyd George már közölte a francia miniszterelnökkel, hogy szeretne vele megbeszéléseket folytatni. A „Petit Parisien” londoni tudósítója hangulatot csinált annak az angol tervnek, amely azt éhajtja, hogy a szövetségesek Genuában a konferencia előestéjén, április kilencedikén tartanak külön értekezletet. Itt-ott az az óhaj merült fel, hogy

hogy a négy nagyhatalom, Franciaország, Anglia, Olaszország és Németország blokkot alkosson.

A kisebb államokat tanácskozással nem vonják bele. Ezzel szemben Franciaország azon az állásponton van, hogy a kisállamokat a nagyhatalommal egyenjogúvá kell tenni. Angol körökben arra gondolnak, hogy Genua után a legfelsőbb tanácsot a négy említett nagyhatalom és esetleg Szovjetország bevonásával kiegészítik. De a franciák ellenezik a tervet. Egyetlen francia kormány sem kapható arra, hogy a tárgyalásába akár bele is bocsátkozzék. A „Journal Industriel” mai vezércikkében annak az idgeszégnek ad kifejezést, amely a francia gazdasági és politikai körököt Poincaréval a genuai konferenciával szemben elfoglalt magatartása következtében elfogta. A lap kétségbeesetten, mintha Franciaország pozitív tervvel menne Genuába és nagyon sajnálja, hogy

Franciaország nem szándékozik komolyan résztvevni Európa újjáépítésében.

Pedig ez a konferencia — írja a francia újság — csak akkor vezethet lényeges eredményekre, ha a szövetségesek az újjáépítés tervében minden hátsógondolat nélkül egyetértenek. Ehelyett a legjobb esetben is csak a formák tekintetében egyeztet meg a nagyhatalmak. Ilyen körülmények között a konferencia nem lesz egyéb, mint a különböző államok propagandája. Kívánatos volna, hogy Franciaország ennek a jelentőségét alig ne becülje. Franciaországnak kötelessége Genuában Európa újjáépítésének tizennégy pontját előterjeszteni.

Kezd kétségtelemmé válni, hogy

Franciaország és Anglia között súlyos nézeteltérések vannak a genuai program tekintetében.

Mintán Franciaország látja, hogy Genuán az európai államok erős óhaja ellenére elgáncsolni nem tudja, az utolsó pillanatban visszavonul. Párisból ma a következő szenzációs jelentés érkezik. Francia parlament köréből közlik, hogy a legutóbbi minisztertanács a genuai konferenciával foglalkozva elhatározta, hogy a francia delegátusok részvétele a konferencián csak ad referendum lesz. A francia delegátusok hozzájárulása az egyes javaslatokhoz csak Poincaré előzetes meghallgatása után történhetik.

A francia kormánynak az a véleménye, hogy a genuai konferencia határozatai csak rekognitív jellegűek lesznek és egyik félre se kötelező.

Ez a távirat a francia kormány véleményét és óhaját tükrözi. Franciaország nem akarja, hogy a genuai konferencián komoly problémák szövegezhessenek és megoldassanak. Nem keresik szenzációs a Csicserin—Poincaré párvialat. Poincaré néhány nappal ezelőtt nyilatkozott és azt mondta, hogy Szovjetország többiben közeledést keresett Franciaországgal, hogy a szovjetdiplomácia felajánlotta Poincarénak a tit-

kos szövetséget Anglia ellen. Berlini távirat szerint az orosz szovjet-delegáció Csicserin külügyi népbiztos vezetésével Berlinbe érkezett, ahol a külügyi hivatal vezetői fogadták. Csicserin az újságírókkal folytatott beszélgetések során kijelentette, hogy Poincaré állításai nem felelnek meg a valóságnak. Poincaré láthatólag nehézségeket akar okozni Lloyd Georgenak, ezért állott elő a leleplezéseivel.

Párisi távirat szerint az „Excelsior” külön tudósítója beszélgetést folytatott Csicserinnel, aki a következőket mondta:

— A szovjetkormánynak sohasem volt szándékában az, hogy Oroszországot tisztán kommunista alapelvek szerint vezesse. Egy kommunista oázis a kapitalista államok közepette nem is képzelhető el. A szovjetkormány tehát nem változtatta meg eredeti gondolatát, csak nagyobb figyelmet fordít a kereskedelemre és a többi állammal való forgalomra. Oroszországnak sokat kell szenvednie. Ha nehézségei közepette segítséget nyújtanak neki, ebből az egész világra haszon áramlik. Oroszország mai gazdasági rendszere a legteljesebb mértékben biztosított nyújt.

Az előző adésságok elismerése nem kötelessége Oroszországnak, legfeljebb ellenszolgáltatás lesz a teljesített támogatás fejében.

A pokolgépes merénylők nyomában

A rendőrség már tudja ki a tettes, de titkolja. A kormány elrettentő példát akar statuálni

Gáspár doktor, a titokzatos halott eltűnt a holttestek közül

— Az Új Kelet tudósítójától —

A főváros közönsége lázas izgalommal tárgyalja a pokolgépes merényletet. A nyomozás első huszonegy órája kézzelfogható eredmény nélkül mullott el és ez módfelett izgatja a közvéleményt. Azt hiszik, a rendőrség nem mer világot deríteni a politikai jellegű gaztetre. A rendőrség délelőtt kiadott jelentése így szól:

Teljes erővel és a legnagyobb eréllyel folytatja a budapesti rendőrség a nyomozást a bombamerénylet ügyében. Konkrét adatok birtokába jutottunk és most ezen az alapon folytatjuk tovább a nyomozást. Jelentkezett egy Sindlovits nevű ember, aki elmondta, hogy a robbanás estéjén háromnegyed hét és felnyolc között két férfit látott kabátban fölmenni a kör emeletére.

A kabátos embert megszólította és figyelmeztette, hogy a klubba kabátban fölmenni nem lehet. Az egyik azt mondta, hogy nem sokára visszajönnek, majd követte társát, aki ezalatt fölment. A rendőrségen azt hiszik, hogy

ez a két ember részes a merénylet elkövetésében.

Sindlovits pontos személyleírását adott. Jelentkezett még egy tanu a demokrata-kör egyik pincére. Elmondta, hogy a merénylet napján egy gyanús viselkedésű embert látott az előszobában, aki pincérnek mondotta magát. Felment az első emeletre és ott mintegy háromnegyed óráig tartózkodott. Egy ismeretlen ember társaságában érkezett vissza, akivel elment. A demokrata-kör pincére szintén személyleírását adott a két ismeretlenről. A rendőrség a legnagyobb apparátussal indította meg a hajszát a két ember után.

A bombamerénylet áldozatainak száma folyton nő.

Katona Bélának, az „Az Újság” közgazdasági szerkesztőjének állapotát

Ezzel szemben a mostani kormány kötelezettségeit szent kötelességnek tekintjük. Szovjetország meg fogja tartani a szavát. Oroszország őszintén óhajtja a Franciaországgal való viszony megjavulását, de semmiestre sem fogja jóviszonyát Angliával szemben feláldozni.

Londonból jelenti a „Daily Telegraph”, hogy a szakértők konferenciájának a jelentése a szovjetkormány jogi elismerését nem tartalmazza. Ezzel szemben követelik a magántulajdon biztosítását Oroszország részéről. A jelentés első fejezete a magánkövetelésekről tárgyal és bizottságot ajánl az orosz bizottságok megvizsgálására. Ezt a pontot az angol és az olasz szakértők ellenezték. A második pont azokkal az elemi jogokkal foglalkozik, amiket Oroszországnak külföldi tőkések számára adnia kell. Így a személyek bántatlanságát, konzuli védelmét és szabad zónák létesítését. A jelentés második része Közép Európával foglalkozik. Ez a rész igen rövid és a pénzügyi, gazdasági és közlekedési kérdésekkel foglalkozik. Feltűnő, hogy ehelyütt azt mondja a jelentés, hogy

károsak és mellőzendők mindazok a mesterséges rendszabályok, amelyek a váltóárfolyamokat javítani akarják és a szabadkereskedelmet korlátozni.

A „Daily Telegraph” tudósítója megjegyzi, hogy a szakértők alig végeztek valamit. Lloyd George és Poincaré között az ellentétek még mindig nincsenek áthidalva. A franciák a bolsevikiek ígéréseivel nem elégszenek meg, mert nem hisznek bennük. Mindkét állam anélkül megy el Genuába, hogy a kérdések megoldva, vagy szabályozva lennének.

A pokolgépes merénylők nyomában

A rendőrség már tudja ki a tettes, de titkolja. A kormány elrettentő példát akar statuálni

Gáspár doktor, a titokzatos halott eltűnt a holttestek közül

életveszélyes. Bleier Ármán és Grünfeld Miksa gyáros halálán van. A legtöbb súlyosan sebesült, ha fel is gyógyul, örökre nyomorék marad. A szerencsétlen áldozatok hozzátartozói ma felkeresték Bárczy István volt főpolgármestert, a Friedrich-kormány igazságügyminiszterét és a demokrata párt jelenlegi vezérét és közölték vele, hogy

a tettesek és az értelmi szerzők kézrekerítőinek egymillió korona jutalmat adnak.

Ma délelőtt több olyan vallomás jutott a rendőrség birtokába, amelynek alapján remélik, hogy nyomára jutnak a tetteseknek. A rendőrség hatvan legjobb detektívjét küldte szerte autókön és folyik a nagyarányu hajszát. Táviratokat küldtek valamennyi határrendőrségnek és megküldték a gyanúsított két ember személyleírását is. A „Magyarország” értesülése szerint

a nyomozásban ma délelőtt szenzációs fordulat állott be.

Annak ellenére, hogy a rendőrség a legnagyobb titoktartással kezeli a dolgot, kiszivárgott, hogy a nyomozó detektívek a tettesek nyomában vannak. Annak a két embernek, aki a robbanás előtt néhány perccel a demokrata-kör előtt felöltött és kalap nélkül szaladt el, már tudják hollétét, letartóztatásuk minden pillanatban várható. A titokzatos pincérnek, aki újabb jelentések szerint egy harmadik személy, szintén a nyomában vannak. A rendőrség az éjszaka folyamán újabb tizennégy embert tartóztatott le. Valamennyit azzal gyanúsítják, hogy részük van a merényletben.

A közeli órákban döntő fordulat várható.

A megtartott helyszíni szemle eddigi eredménye az, hogy megtalálták az egyik pokolgép hüveljét.

A robbanóanyag nem okrazit volt, hanem triol és egy huszonnyolc centiméter hosszú, tizennyolc centiméter

széles vaskazettába volt elhelyezve. Bethlen miniszterelnök a merénylőtről a következőket mondotta: A kormány mélyen fájjalja a történeteket, amikhez hasonló a magyar közéletben eddig elő nem fordult és elfordulnia többé nem szabad. A kormány a legszigorubb intézkedéseket teszi, hogy a bűnösöket föltétlenül kinyomozzák és megbüntessék. Ennek a megrendítő eseménynek egyuttal megrendítő példának kell lennie minden szélsőséges agitációval szemben, amelyek osztályok és felekezetek között ellentéteket támasztanak és az ellentéteket a végtelenségig kielezik. A miniszterelnök így végezte beszédét:

— A kormány eddig is megtette és a jövőben is meg fogja tenni ilyen izgatásokkal szemben a kötelességét.

Klebsberg belügyminiszter és Nádasdy országos főkapitány ma megjelentek Bethlen miniszterelnökkel, majd Bethlennel együtt felkeresték Horthy kormányzót. A kormányzó hírszerint arra kérte Bethlent, hogy bármilyen áron a legnagyobb erővel folytassák a nyomozást és torolják meg kiméltlenül a büncselekményt. Ezután a rendőrség és a csendőrség vezetőivel ültek össze tanácskozássra. Elhatározták, hogy a legnagyobb apparátussal folytatják le a nyomozást. Bethlen miniszterelnök ma délután tizenegy órakor ismét magához kérte a nyomozás vezetőit, tájékoztassák a vizsgálat eddigi eredményeiről. Ismét utasításokat adott, hogy a vizsgálatot a legszigorubbán folytassák és bármilyen fordulatot nyerne az ügy, azonnal értesítsék. A kormány a tetteseket mindenre és mindenkire való tekintet nélkül minél előbb kézre akarja keríteni, hogy az igazságszolgáltatás elrettentő példát statuáljon. Horthy kormányzó ma délutánra magához kérte Budapest főkapitányát, akivel hosszabban tanácskozott.

A sebesültek

Budapest, ápr. 5. A legsúlyosabban sebesültek között ezek szerepelnek: Breitner Lipót ékszerész, egyik lábát amputálták.

Goldberger Simon ékszerész, lábtörés Bleier Ármán, a pokolgép eltörte ballabát és rémületében kiugrott a kör emeleti ablakából.

Dr. Maros Mór, két alsó lábszárát törte el a bomba.

Elfer Sándor cégvezető, lábszár-törés.

Grünfeld Miksa likörgyáros, nyitott lábtörés és zúzódások.

Kovács Ernő lftgyáros, egyik lábát leamputálták.

Elek Bernát hirdetésíró tulajdonos, lábszár-törés. Ő a legöregebb a sebesültek között.

Az itt felsorolt sebesültek egyike sines tul az életveszélyen.

A titokzatos halott

Budapest, ápr. 5. A robbanás éjszakáján a halottak között szerepelt egy bizonyos dr. Gáspár Jenő nevű ember. A Rókusba azonban csak öt halottat szállítottak be, Gáspár holttestét sehol sem találták meg. Egy Elfer nevű tisztviselő, aki résztvevett a véres vaesorán, kijelentette, hogy ott látta a vendégek között azt az embert, aki dr. Gáspárnak tituláltatta magát, de akit a körben senki sem ismert. Azt is látta, hogy ez a dr. Gáspár Bleier Ármánal egyidejűleg szintén kiugrott az ablakon. Biztos a feltevése, hogy ez a dr. Gáspár, akinek nyilván gondja volt rá, hogy neve az újságokban a halottak között szerepeljen, részese a borzalmas bűnténynek.

Szalámit postán
utánvét mellett pontosan szállít
Winkler Mór & Co szalámigyára
Gluj, Piata Mihai Viteazul (Szé-
chenyi-tér 39. Telefon 12-99.
Árjegyzék és a kívánatra ingyen.

Central Buffet
Színház után
az elite közönség találkozó helye

HIREK

Előkészületek az erdélyi sékelakcióra

Az Uj Kelet tudósítójától

Tegnap számunkban közöltük, a világszervezet végrehajtóbizottságának utasítása kapcsán, hogy az erdélyi sékelakció április kilencedikén veszi kezdetét. Az utasítás szerint az akció az egész világon Paszách chol hamoedkor kezdődik. A végrehajtóbizottság reméli, hogy az akció nagyban hozzá fog járulni a sékel gondolatának népszerűségéhez. Az akció tartama alatt tömeggyűléseken, egyesületi közgyűléseken és népszerű előadásokon fogják a zsidó nép minden rétegének figyelmét felhívni a sékel fontosságára. A sékel beszédésénél kizárólag a végrehajtóbizottság által arra az évre kibocsátott sékel-nyugták használhatók, amelyekben a szokásos szövegben kívül az illető országos szervezeteinek megjelölése vörös átnyomással rajta van. Egyetlen sékel-fizető sem fizethet többet, mint egy sékelt. Meg van azonban engedve, sőt kívánatos, hogy egy sékelt a megállapított összegnél több fizetessék.

A Nagy Intéző Bizottság 1921 december 30-án hozott határozata értelmében a világszervezet végrehajtóbizottsága minden országos cionista szervezethez egy sékelbiztos nevez ki, aki a végrehajtóbizottságnak közvetlen felelősséggel tartozik. Erdély területére, mint az Uj Kelet megírta, dr. Weiszburg Chaimot nevezte ki a végrehajtóbizottság sékelbiztosnak. Az egyes szervezetek kötelessége minden eszközzel támogatni a sékelbiztos munkáját. Az utasítást a végrehajtóbizottság megbízásából Richard Lichtheim írta alá.

A kolozsvári sékelbiztos hivatalától úgy értesülünk, hogy az erdélyi sékelakció április 9-től 30-ig fog tartani. A sékeltömböket a hivatal mászt is küldötte. A sékel ára ebben az évben 20 lei.

Az akció tartamára az országgrész öt kerületre van felosztva, mely kerületek mindegyikében más és más időpontban van a sékelakció, úgy hogy a számbajóhető munkások (népgyűlések, stb. rendezése végett): cél szerűen felhasználhatassanak. E kerületek a következők:

I. kerület: Kolozs-, Szilágy-, Szolnok-Doboka-, Beszterce-Naszód- és Torda-Aranyosmege. Sékelakció április 8-tól 22-ikéig. Központ, Dés.

II. kerület: Marostorda-, Csik-, Háromszék-, Brassómege. Sékelakció április 23-tól május 6-ikéig. Központ: Marosvásárhely.

III. kerület: Temes-Torontál-, Arad-, Hunyad-, Krassószörénymege. Sékelakció május 7-től 20-ikéig. Központ: Temesvár.

IV. kerület: Szeben-, Fogaras-, Nagyküküllő-, Kisküküllő-, Alsófehérmegyék. Sékelakció május 21-től május 31-ikéig. Központ: Nagyszeben.

V. kerület: Bihar-, Szatmár-Ugocsa-, Máramarosmege. Sékelakció június 4-től június 17-ikéig. Központ: Nagyvárad.

E kerületek központjainak tisztára az a rendeltetésük, hogy a kerületükhöz tartozó helyicsoporthoz a rendezvények időpontját a lehető legrövidebb idő alatt megállapítsák s azt a központi sékelbizottsággal közöljék. A sékelbizottságnak eddig mintegy 40-50 szónok jelentette be készségét más városokban is rendezendő népgyűléseken való részvételre. A sékelbizottság ez uton is nyomtatékosan felhívja minden helyicsoporthoz a sékelakció rendkívül fontosságára s minden ideát, vagy tanácsot az akció eredményesebbé tételére halás köszönettel fogad. A Cionista Világszervezet kebelében alkotmányosan elismert frakciók tagjai pártállásukat a sékelnyugta kisebbik, a Szervezetnek megmaradó részén sajátkezüleg jelölik meg. És pedig: a Miz-

rachi szervezethez tartozók „Mizrachi” szóval, a Hapóel Haccar és Ceire Cion Szövetség tagjai „Hitachduti” szóval, a Poale Cion szociáldemokrata munkásszervezethez tartozók pedig „Poale Cion” szavakkal. A külön megjelöléssel el nem látott sékel fizetői a rendes, klal-cionistákhoz tartozóknak vétetnek. A sékelakció befejezése után a sékelfizetők jegyzéke pártok szerint csoportosítva minden egyes helyicsoporthoz ki lesz függösztve.

— **Az egységesítő bizottság megmarad.** Bukarestből jelentik: Az egységesítő bizottság ügye új fordulóhoz érkezett. A minisztertanács Mihali Tivadar miniszter, az egységesítő bizottság elnökének előterjesztésére kimondta, hogy a bizottságot formailag fentartja, ami azt jelenti, hogy Mihali Tivadar címe és jellege megmarad. A hivatali apparátust azonban megszüntették. A tisztviselők és kezelő személyzet elhelyezkedéséről gondoskodás történt. Ezeket a hivatal megszűnése következtében más hivatalokban, legfőképpen a pénzügyi főigazgatóságnál fogják elhelyezni. Ezzel az egységesítő bizottság ügye megnyugtató elintézés nyert, egyrészt azért, mert a hivatalra szükség úgy sincs, viszont az állam főszelekt hivatalnokait keresetbe juttatták. A törvényeségi palotában elhelyezett helyiségeket fentartják Mihali miniszter számára, főleg azonban azért, hogy Kolozsvárra érkező miniszterek és magasabb állami funkcionáriusok fogadóhelyiségeül szolgáljon. Az egységesítő bizottság nagymértékű fentartják különböző közigazgatási és közgazdasági jellegű tanácskozások megtartására. Mihali mellé sem titkár, sem kezelőtiszt nem neveztek ki. A miniszteren kívül a megszüntetett egységesítő bizottság egyetlen fizetett alkalmazottja egy soffőr lesz.

— **A kommunista per.** Bukarestből jelentik: A kommunista per mai tárgyalásán Radulescu kolozsvári szigurancafőnök, Traján Salamon sziguranca-komiszárius, Krasznai Annát, Nisztor Józsefet és Buzoreanu papot hallgatták ki tanúként.

— **Véget ért a Duna-konferencia.** Bukarestből jelentik: A Duna-konferencia tárgyalásai befejezést nyertek. A konferencia elnöke, Popescu, már el is utazott Génába. Az idegen államok képviselői nevében Gasti Géza magyar delegátus tartott franciayelvű beszédet.

— **Diákok világgkongresszusa Leipzigban.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Európa és a többi kontinensek diákjai április 8-án nemzetközi világgkongresszusra gyűlnek össze Leipzigban. A meghívókat már minden nemzetnek megküldték. A svájci kiküldöttek azt a javaslatot fogják a kongresszus elé terjeszteni, hogy a tudósvészes diákok számára létesítsenek szanatóriumot valamelyik megfelelő klímájú országban.

— **Sorozzák a huszonegy éveseket.** Április 24-én kezdődik Kolozsváron az 1923. évi korosztály sorozása. Bemutató szemlére kerülnek az 1901-ben születettek kivül azok az 1899-ben és 1900-ban született hadkötelesek is, akiket az előző sorozásokon alkalmatlanoknak találtak. A sorozás hat napig tart, a hadkötelesek betűrendben kerülnek a sorozóbizottság elé, mely a Redoutban fog működni.

— **Kolozsvár vezetősége Bukarestbe utazott.** Tegnap délután Metes prefektus, a polgármester és Hosszu főjegyző társaságában Bukarestbe utazott a város függő ügyeinek elintézésére. Távollétükben a polgármesteri teendőket dr. Bofa Viktor városi tanácsos, a gazdasági osztály főnöke fogja végezni.

— **Megölte a haragosát.** Tegnap délután gyilkosság történt a Bánffy-hunyad és Malomszeg közötti országúton. Stromanovics József bánffy-hunyadi lakos megleste régi haragosát, Klucierar Györgyöt és heves szóváltás után többször hasbaszurta. Klucierar azonnal meghalt. A bánffy-hunyadi csendőrség jelentésére Balassan főügyész, Pacurariu törvényeségi orvos és dr. Hosszu rendőrorvos kiszállottak a helyszínre, ahol felboncolták a meggyilkoltat. Megállapították, hogy az egyik szúrás Klucierar ütőerét érte s ez okozta a halálát. A gyilkos legényt letartóztatták.

— **Kormányválság Bulgáriában a helyesírás miatt.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Bulgáriában néhány nap óta erős kormányválság van. A válság oka nem mindennapos a politika történetében. A bolgár kormány ugyanis a helyesírás kérdése miatt jutott krízisbe és ha le fog mondani, a helyesírás miatt fog lemondani. A szobranjében, nevezetesen, helyesírás reformot tárgyalnak, amely ellen az egyetem és a bolgár intelligencia energikusan kapalózik. A parlament többségi pártja, amely főleg agráriusokból áll, legutóbb már odáig ment el a javaslat védelmében, hogy büntető szankciókkal való megszigorítását proponálta. Sztambulinszki miniszterelnök a büntető szankciók mellett foglalt állást, mint mondotta, már csak azért is, mert ha ilyen kényszerklauszúrák nem lesznek, mindenki úgy fog írni, ahogy jól esik neki. A kormány közoktatásiügyi és pénzügyminisztere kifogásolták a javaslatnak büntetőszankciókkal való túlfeszítését és felfüggesztésére hangszorozására kivonultak a szobranje ülésterméből. Amikor pedig meghallották, hogy odabent a büntetőklauzúrákat is megszavazták, bejelentették miniszter-társaikkal, hogy le fognak mondani. A helyesírás vita ezzel nincsen eldöntve, a parlamentben két párt küzd egymással, de ezenkívül résztvesz benne az egyetem és az egész bolgár intelligencia.

— **Két iparművészeti kiállítás Jeruzsálemben.** Jeruzsálemből jelentik, hogy a pészachi ünnepek alatt két kiállítást rendeznek a fővárosban. A kormány nagy ipari kiállítását Palesztina iparművészeti történeti fejlődését és jelenlegi helyzetét fogja bemutatni. A zsidó művészek egyesülete zsidó képzőművészeti kiállítást rendez.

— **Be lehet-e iratkozni romániai érettségivel az oxfordi egyetemre.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni közoktatásiügyi minisztérium azzal a kérelem fordult az oxfordi egyetem tanácsához, engedje meg, hogy a romániai tanintézetekben (gimnáziumokban, liceumokban) érettségizett diákok beiratkozassanak az oxfordi egyetemre. A világhírű angol főiskola tanári testületének határozatát nagy érdeklődéssel várják.

— **Orosz statisztika a génuai konferencián.** Moszkvából jelentik, hogy Siemaszko, közegészségügyi népbiztos az „Izvestia” egyik legutóbbi számában néhány érdekes háboru utáni orosz jelenségről írt cikket. A génuai konferencia elé kerülő adatokból kitűnik, hogy a háboru befejezése óta Oroszország népmozgalmáa negatív. A menekülők száma Oroszországban legújában elérte a 15 milliót, ezek közül hat százalék zsidó. A menekültek által elhagyott vagyon a cári uralom idejében átlag 9600 rubelre becsülték egyenként azoknál a keresztényeknél, akik önként hagyták el lakóhelyüket, a zsidókat pedig, akiket kényszerítettek a kivándorlásra, 4600 rubelre becsülték.

— **Gazdát cserél a Capsa.** Bukarestből jelentik: A bukarestiek híres kávéházát és éttormét, a Capsat egy francia érdekesoport 25 millió leiert megvásárolta.

— **Meghosszabbították Schuller letartóztatását.** Bukarestből jelentik: Schuller bankár letartóztatását újabb 30 nappal meghosszabbították.

— **Növekedik a palesztinai turistaforgalom.** Jeruzsálemből jelentik: A tavaszi idő beálltával teljes mértékben beállt a turista-szezon. Jeruzsálemben százezrekre tartózkodnak idegenek, akik között az arabok cionistaellenes röpiratokat terjesztenek. Cionista részről e felkimeretlen propaganda ellen ezideig intézkedés nem történt. Nagyon hátrányos, hogy az idegenvezetők kivétel nélkül nem zsidók és így a külföldiek leggyakrabban nem ismerhetik meg a zsidó intézményeket.

— **A földreform alkotmányjogi erővel bír.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A Curtea de Cassatia szombaton tartott ülésében egy földkisajátítási perrel kapcsolatban kimondotta, hogy a földreform alkotmányjogi erővel bír és minden esetben, mint ilyen esik elbírállás alá.

— **Palesztinába Szerbián keresztül továbbítják a leveleket.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Románia és Jugoszlávia postai vezérigazgatósága között a napokban egyezmény jött létre, amely szerint a Görögországba, Egyiptomba és Palesztinába szóló leveleket és egyéb postai küldeményeket ezental nem Bulgárián, hanem Szerbián keresztül fogják továbbítani.

— **Eugen Relgis új könyve.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Eugen Relgisnek, az új román irodalom zsidó származású reprezentáns tagjának új könyve jelent meg a napokban. Relgis új munkája „Oszlop a romok között” címet viseli és háborus, forradalmi, szociális és humanista szemléldéseket tartalmaz. Relgist általában a líraiság jellemzi és sokan, akik a magyar irodalmat ismerik, Kosztolányi Dezsővel hasonlítják össze.

— **Április 10-én lép életbe az új csehszlóvak vasuti tarifa.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az Uj Kelet megírta, hogy Románia és Csehszlóvakia között a kölcsönös vasuti díjazásra vonatkozólag megegyezés jött létre, amelynek április 1-én már életbe kellett volna lépnie. Mint most értesülünk, az új tarifa csak április 10-től kezdődőleg lesz érvényes.

— **Német okmány Elzász-Lotaringiából 1914-ből.** Párisi levelezőnk írja: A „Figaro” március 26. száma egy német okmányt közöl, melyet 1914 április 3-án, tehát a háboru kitörése előtt hat hónappal, az akkor még Németországhoz tartozó Elzász-Lotaringia belügyminisztere intézett Strassburgból Colmar elzászi városka polgármesteréhez. A „Figaro” az okmánnyal azt akarja bizonyítani, hogy Németország már áprilisban tudta, hogy háboru lesz és készült rá. Az inkriminált okmány tartalma a következő:

Elzász-Lotaringia Belügyi igazgatóság
Minisztérium
Strassburg
1914 április 3.

Megkérem, közölje diszkrét formában Colmar összes közhivatalaival és köztintézményeivel, igyekezzenek kifogástalanul működni, hogy egy esetleges háboru esetén helyt állhassanak. Önt felhívom, hogy minden olyan intézményt, amely a lakosság ellátására szolgál, vízvezetékot, villamosműveket, vágóhidat állandó felügyelet alatt tartson. Ezenkívül különös ellenőrzésre szolgált fel a kórházakkal szemben, amelyeknek olyan állapotban kell lenniük, hogy egy gyors mozgósításnál ne jöjjenek zavarba. Vagyis megfelelő orvosok, elegendő kötszer és nagymennyiségű dezinfektor legyen minden kórházban. Ennek a körlevélnek nem szabad olyan egyének tudomására jutnia, akiket Ön hazafias szempontból nem talál megbízhatónak. A benne foglalt utasítások végrehajtásának szintén kellő titoktartás mellett kell megtörténnie.

Belügyi igazgató
Cronau.

Colmar város polgármesterének.

A „Figaro” megjegyzi, hogy az a körülmény is, hogy a megelőző években nem küldtek szét ilyen körlevelet, bizonyítja Németország korán megkezdett háborus készülődését.

— **Caruso hagyatéka: 30 millió lira.** Párisi levelezőnk írja: Caruso eximpreszáriója, Emil Ledner a napokban cikket tett közzé a „Berliner Tageblatt”-ban, amelyben megcáfolja azt a híresztelést, mintha Caruso 50-60 millió dollárt hagyott volna örököseire. Egész bizonyossággal állithatjuk, — írja a volt impreszárió — hogy Caruso nem keresett ennyit. Végrendelete, amelyet 1913-ban én helyeztem el a Deutsche Banknál, Berlinben, hétmillió líráról rendelkezett. Kizárt dolog, hogy 1913-tól haláláig, 1920-ig annyira megnövelte volna vagyonát, vagy ingatlanai olyan sokat jövedelmeztek volna. Nem hiszem, hogy Caruso többet hagyott volna örököseinek, mint 36 millió lírát. Egyáltalában nem gondolom, hogy több vagyona lett volna. Örökösei azonban 30 millió lírából is, életük végéig, gond nélkül megélhetnek.

A repatriálások epilógusa

Sajlóper a törvényszék előtt

Az Uj Kelet tudósítójától

A kolozsvári törvényszék büntető tanácsa ma tárgyalta Grätz Hermann kolozsvári műkereskedő sajtóperét, melyet S. Nagy László újságíró, a Tükör szerkesztője ellen indított. Az inkriminált cikkben S. Nagy László Grätz Hermann kereskedői működését kritizálta és felsorakoztatta azokat a visszaéléseket, amelyeket Grätz Hermann a repatriálások idején úgy követett el, hogy azokról a repatriáltaktól, akiknek pénzre hirtelen szükségük volt, a tényleges árnál jóval alacsonyabb áron összevásárolta az értékes ingóságokat s azokat természetesen négy-ötösös áron értékesítette.

Megírta azonkívül, hogy Grätz Hermann a festőművészek képeit lemásoltatta és az értéktelen utánzatokat, mint eredeti festményeket, árusította el. Grätz ezért sajtó utján elkövetett rágalmozás címén beperelte S. Nagy Lászlót. A tárgyalást dr. Bohajtel táblabíró elnökléte alatt ma tartották meg. S. Nagy László bizonyítani kívánta a cikkben foglalt állításokat, amit azonban a törvényszék azzal az indoklással utasított vissza, hogy annak idején a rendőrségen tartott kihallgatás alkalmával S. Nagy László kijelentette, hogy bizonyítékok nem állnak rendelkezésére. Grätz Hermann elmondotta, hogy S. Nagy László, mint a „Tükör” szerkesztője, több ízben járt mala hirdetést felvenni, amit azonban tekintettel az üzlet rossz menetelére, nem teljesíthetett. Valószínűnek tartja, hogy a cikk megírása retorzió akart lenni a hirdetéskérés visszautasítására.

S. Nagy László tiltakozott Grätz Hermann kijelentése ellen és kifejtette, hogy cikkének megírásában csak a partián, közjóért való lelkesedés vezette. A kihallgatások után az ügyésznek kellett volna megtartania a vádbeszédet, az ügyben azonban érdekes változás állott be. Az ügyész ugyanis kijelentette, hogy a kihallgatások során úgy formálódott meg a helyzet, hogy az ügyésznek hivatalból nem vállalhatja a vád képviselését. Azután S. Nagy László védője tartotta meg védőbeszédét, amelyben hivatkozott arra, hogy

Grätz Hermann csak néhány pillanat előtt mint vádlott állott ugyan-ezen a helyen, amikor azzal volt vádolva, hogy egy egyetemi tanártól ellopott képeket, tudva azt, hogy azok lopottak voltak, megvásárolta. Ezért a bíróság büntősenk is állapította meg, de az amnesztia-rendelet értelmében felmentette a büntetés alól.

Eből is látszik — mondotta az ügyvéd — hogy Grätz Hermann nem hozzájárulhatatlan jellem. A bíróság azután itélhözatalra vonult vissza és rövid tanácskozás után S. Nagy Lászlót büntősenk mondották ki és ezért ötszáz lei fő és kétszáz lei mellékbüntetésre ítélték. Az ítéletet S. Nagy László megfelebbezte.

Amerikai zsidó kivándorlók között

Látogatás a „Hias” Kivándorlási Irodában és az Egyesült-Államok követségén

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, apr. 1. A palesztinai chalu-hivatalon kívül egy másik zsidó kivándorlási iroda is működik Bukarestben. Ennek a neve „Hias”, amerikai zsidók tartják fenn és az a rendeltetés, hogy az Amerikába kivándorolni akaró zsidóknak a vizumszerzést megkönnyítse és az amerikai követséggel, valamint a hajózással kapcsolatos problémáikban általában segítségükre legyen.

A Hiasnak a strada Pita Gora 25 szám alatt van az irodája. Jelenleg valamennyi helyisége ukrainai és oroszországi zsidó menekültekkel van tömve. Ezek már mind régen eljöttek otthonukból és azóta román földön húzódtak meg. Ez az állapot azonban mint mondják, csak átmeneti lehet, itt nincsen meg a megélhetésük, nincsen munkaalalom és semmi kilátás arra, hogy egy egész élet egzisztenciáját biztosító foglalkozáshoz kezdhesse. Ennek a felismerése hozta őket ide a „Hias” irodába, valamennyien minél előbb ki akarnak menni az ujjvilágba, hogy ott otthon alapítsanak.

Özvegyek, árvák

Nézem őket sorba, ahogy ülnek a padokon. Legnagyobb részük özvegy-asszony és kisgyerek. Ezeknek az urát, apját meggyilkolták az ukrainai pogromokban, emiatt nincsen bennük semmi idealizmus és amikor Palesztinát hoztam szóba előttük, hogy talán jobb volna, ha oda vándorolnának ki, az a föld mégis csak közelebb kell hogy legyen a szívükhez és ha szorgalmasan fognak dolgozni, ott is meg tudnak majd élni, nem lepődtem meg, nem vettem rossz néven, amikor orra a prozociómra hitetlenül megrázták a fejüket. Csakugyan, ezek az özvegy-

asszonyok az élet legrealisabb realizmusához szoktak hozzá, nem csodálkozom, hogy nem akarnak utörök és honalapítók lenni, megértem lelkiállapotukat, amely feizaklatot, pesszimista és amelyben csak egyetlen dolog után: nyugalomért áhítoznak. Ahogy Amerikáról beszélnek, látszik rajtuk, hisznek abban, hogy mindegyikük talál munkát és megélhetést, azt mondják, doánygyárakba fognak járni, apró boltok ablakok mögött karesu szivarokat fognak sodorni kóvér yenki bankároknak, vagy beülnek öbös varromhelyekbe és a tüt fogják forgatni szorgalmasan. Lelkük legmélyén pedig valamenyien a téglalakú dollárokrá gondolnak, amelyekből minden héten meg fognak keresni ötven darabot, gyermekeiket iskoláztatni fogják belőlük, leányukat tisztos polgári hozományra férjhez adják, öreg napjaikra pedig gondatlan, békes életet biztosíthatnak maguknak az összekuporgatott centekből.

Meglettkoru férfit nem láttam közöttük. De volt néhány fiatalember, husz-huszonöt évesek, ezeknek a szemében is szenvedések és borzalmas látások sötét tüze égett és nagyon fájlaltak előttem a sorsukat. Elmondották, hogy ők szívesebben mennének Palesztinába, csakhogy majdnem mind együküknek kis testvérkéi vannak, legtöbbször az anyja is vele van, ezekről mindükről gondoskodniuk kell. Palesztina szép ország, mondották, az ők vágyaiknak is az ország, tudják, pi-henni csak ott lehetne igazában, a csendes földmives-telepeken, a halk tengermenti városokban, számoltak ők azzal, hogy Amerikában robotolniuk fog kelleni, gyönyörű napsütéses napokat sívár, marcona gyárakban fog kelleni eltölteni és bizonyos, hogy a gépek,

motorok, villamosok, autók, kerékpárok, gépmozdonyok és liftek zakatolása nagygon meg fogja cibálni a nagy orosz mezőségek hallgatásához szokott idegeiket. Volt egy-két ifjabb ember, akiknek, amikor erről beszéltek, könny jött a szemébe. Ugy meg lehetett őket sajnálni! Ilyen fiatal emberek, alig éltek egy kis boldogságot, csak most jöttek Petljura hordáinak fegyvertüzéből, a fülsiketítő rémületet még ki sem rezegte a dohártyájuk, már is újabb dübörgést kell felfogniuk. És ez mind a dollárért van.

„Eplikéjsn”

Néztem őket, ahogy ráhajoltak az eplikéjsnre (aplication) és töltötték ki a rovatokat. Ebbe az angolnyelvű nyomtatványra írják személyadataikat a kivándorlók három példányban. Az egyiket átküldik a vizumkiállító követségnek, a másikat annak a kikötőnek továbbítják, amelyben a kivándorló hajóra száll, a harmadikat pedig az amerikai hatóságknak küldik meg. A kivándorló fogja a három eplikéjsnt és átmege vele az amerikai követséghez, a Strada Brezianuba.

Az amerikai követségnek az udvarán állandóan sokan várnak a bemenetelre. Legtöbbször a „Hias” irodából várakozó. Kis csoportokban türelmetlenül üvegyasszonyok részatosan idegeskednek a szemükkel, gyerekek féltékeny állanak anyjuk szoknyája mellett, alig mernek felnézni a rendőrökre, akik a követség ajtaja előtt posztolnak. Mind együknek mély gondolkodás van a szemében, nézésükben már nyolcnapos tengeri utazás viharzik és csak a fiatalabbak látják emelkedettebb kedéllyel a Szabadság szobrot az elisizlandi partok feiól: Jaffai narancserdők aranyszínét hiába kerestem a tekintetükben, amikor abból már a filadelfiai gyárkemények fekete füstje szállt fel.

A nagy ut előtt

Bent, a követség vizumosztályán, az alkonzul, aki a láttamozást adja, nagyon udvarias. Tömött szájjal beszél az angol nyelvet és akármilyen egyszerű, finom ember, mégis tiszteletet parancsol, mert a háta mögé Amerikát kell odaképzelní, az Egyesült-Államokat, rengeteg dollárt és bizniszt. Érdeklődésemre elmondja, hogy a bevándorlási tilalom még tart, de a vizumokat már adják, csak mindenkinek külön megmagyarázzák, hogy június közepé előtt ne keljen utra, mert 20-ika előtt senkit sem engednek be végleges ottartózkodásra. A kivándorlók ezt nem bánják, a megadott vizum-

AZ ÁLOMTELEPES

Irja Kaczér Illés

II. Két gyerek

(Folytatás)

Dörzsölgetem a szememet. „Valami belécsapott. Bogár,” mondom és egyebet nem tudok. „Fiam édes”, mondja nagyapó s a szava piheg, akadozik, „én... már öregember... vagyok, de... ne féljete... nem pusztítok... csak ennivalót... Adjatok... valami... munkát... ne keressete... el.” Szeretném, ha eifordulhatnék tőlük. Megértem, miért szeret Berácha sirni-ríni néha. Kell ez az embernek.

Nagyapó leül, hogy kifújja magát. Mélech mellél, ő is fáradt. Szeretnék beszélni hozzájuk, nem tudok. Nem jut szembe szó. Pedig tele vagyok velük, nagyon szeretem őket. Új erő, más erő van az izmaimban, ahogy lolesolom a rizst, már tudom, erőre kap ez is. Kell. Muszáj. S a lapáttal meg a szennyes vízzel beszélek hozzájuk. Ezt neked, te fehér öreg, ezt neked, te halovány gyermek, ezt nektek, ezt nektek, ezt értetek. Szeretném, ha értenék ezt a nyelvet.

Az öreg hozzám jön: „Adj fiam egy ásót és mondd, hogy mit csinálnak.” Mélech is kezdeni akar valamíhez. Öntözni ő is tud. Alig tudom elhárítani. „Most még ne, ophenjete, aztán jöszte velem. Ehesek vagyte.” Az öreg rázza a fejét. „Ehesek? Nem. Előbb dolgozni, aztán enni. Nem akarok

munka előtt. Tudod, mit mond az ősi tanítás? A munka az igazi imádság. Hetven évig mondogattam ezt és csak most tudtam meg, mi az értelme. Ez az igazság. Nem fiam, én nem eszem, mielőtt nem imádkoztam volna.”

Nem tudok ellenmondani. „Nesze atyám, itt ez a csöbör, vegyetek vizet és ömlészetek el a szikkadt barázdákon. De ne te egyedül, Mélech is segítsen.” „Jó”, feleli, „most nem bánom, segítsen a gyermek is, de holnap, ha megerősödöm, én egyedül.” Nézem őket s a szívem olvatag viasz. Ez nehéz munka két gyereknek, mert az öreg is gyerek, de most nem tudom megakadályozni. Az akaratuk erősebb, mint a testük. Nálamnál is erősebb a vágyuk. Majd holnap... Mélech kimegy a gyerekekhez, ma-holnap ugyanis megszaprodik a nyáj és nagyapónak odaadom az ojtókést meg az ollót. Szedegeesse a hernyót a fákról.

Na elég volt! Még nincs dél, de nem görnyesztem őket tovább. „Gyertek, már végeztünk. Vár Berácha, az asszonyom.” „Ézer is? Cippora is?”, kérdi Mélech, aki már ismeri a gyerekeimet. „Azok csak estefelé jönnek haza.” „És Kalbu?” „Ő is.” „Látnád nagyapó”, fordul az öreghez, „milyen szép kecskéik vannak. Az egyik fehér, és fekete pöttyöcskéik vannak rajta.” „Az már nincs”, mondom elborultan. „Megéttéte?”, nyitja rám a szemét Mélech. „Nem. Megmarta a kigyó.” „A kigyó!” kiált fel s a hangja fájdalmas, csodálkozó és szomorú. Hallgatok. Miért mondjam el az izgalmas történetet már most? Majd

megtudják. Nagyapó úgy érzi, vigasztalni kell.

„A kigyó már előre megbűnhődött”, magyaráz mint egy öreg tanító, „a kigyónak nem volt öröme a marásban. Földet egyél s a hasadon esusszál! — kiáltotta Elóhim s a kigyó a meleg kecskevérbén is a föld ízét érzi. Mindenben a föld ízét... mint ember, aki céltalanul élt, elaggott s a halállal a szájában ébred nap-nap után.”

Nagyon lassan lépke, öreg és fáradt. Majd ebéd után kiterítjük a gyékényt az árnyékba, fekdjön le. Megfordul visszanez, a földre, ahol elbabrált a locsolással és el a messzi halmokra. A szemét lehunyja, a karját eltárja, kampós botja reszket a kezében. „Milyen jó, hogy idejuttam! Milyen jó, hogy együtt leszek veletek! Ahol ti dolgozotok én is. Ahol ti plántáltok, én is. Ahol ti arattok... töpreng, tétováz, a szava elcsuklik... én is, én is, én is...”

Aztán másról beszél. „Tudom, ti haragudtok rá. Ne haragudjatek. Ha igazatok van, akkor se. Konok ő, mint egy vásott gyerek. Gyerekkorában is ilyen volt. Jó feje van a tanuláshoz. De most nem ez kell. Ti tudjátok, Mélech is... ő nem akarja tudni. Én mondtam neki: — Chanaje, azoknak igazuk van. Menjünk oda, ültessünk gyümölcsöt és építsünk magunknak kunyhót. Már sokszor csak hallgat, én tudom, hogy vivódik magában, de ha unszoltam, hogy beszéljen, megrándította a vállát. — Nem! Te is mit akarsz tőlem. A Világ-Teremtője nem ezt rendelte felőlem. Nem, én sohase hagyom el az ő utjait.”

Látja, hogy mosolygok, folytatja. „Ne féljete, ő jönni fog. Kell. Az asszony is nógatja. És belülről is nógatják. Észre se veszite és itt lesz... Gondoljatek rá, jó fiam és hasítsatek ki neki egy darabot ebből a völgyből.” Bólintok. „Csak jöjjön. Mi várjuk.”

Berácha a veteményen babrál, szedi a gyomot. „Ebéd? Mingyár. Gyere nagyapó, ülj le addig.” Ő is nagyapónak szólítja, csupa friss öröm. Pillanatt alatt pattog a vessző s a tőzeg zsirosan serceg a tűzön. „Tejleves és kaesatojás!” kiáltja, „jó lesz?” „Jó lesz, jó.”

Kár, hogy nincsenek itt a gyerekek. De Berácha olyan mint a gyerekek, ha vendég érkezik messziről. A vendég hozott valamit. [Mit? Áldást mond, öreges reszketéssel tárja Beráchára a hangját meg a két kezét. „Legyen áldott a dagasztó-teknőd, a kosarad és a fejő sajtárod. És legyenek áldottak a gyerekeid.” Mélech fönhangon énekel. Zsoltár. Enek a garádicsoknak... Azután felkapja magát. „Megyek a báránykákhoz”. És szalad, szalad neki a Mákoskalácsnak.

Amikor nagyapó lefeküdt, Berácha hozzám jön és sutogva mondja: „Te Jisáj, én olyan boldog vagyok, olyan nagyon boldog! Semmink se hiányzik. Ugy félek, hogy valami baj lesz ebből a nagy boldogságból. Mielőtt a kisfiu meghalt, éreztem így magamat.”

Megöröngötem az arcát. „Ne félj Berácha, nem lesz semmi baj. Ez már csak így mehet.” Rázom a fejemet, hogy megnyugtassam. „Semmink se hiányzik? A rizs! Nem akar erőre kapni.”

KÖZGAZDASÁG

Atszervezik a dunai biztonsági szolgálatot

Az Uj Kelet tudósítójától

A Duna-konferencia bukaresti ülésével kapcsolatban bukaresti gazdasági körökben sokat várnak a konferencia határozataitól. A nemzetközi Duna-konferencia állandó bizottsága, mint ismeretes, Pozsonyban tartja gyűléseit, miután elfogadták Románia képviselőinek indítványát, hogy a Duna-konferencia állandó székhelyet szerezzen. Bukarestben a Duna-bizottság egyik ad hoc ki- rendeltsége ülésezett, hogy megbeszélje elsősorban a dunai hajóforgalom biztonsági szolgálatára vonatkozó törvény kérdéseit.

A dunai hajózás szabályrendeletének kidolgozására 1879-ben Ausztria kapott felhatalmazást a nagyhatalmaktól és Németországgal és Olaszországgal együtt olyan tervezetet készítettek, amely az osztrák-magyar monarchiának döntő befolyást biztosított a dunai hajózásra. A szabályrendelet olyan intézkedéseket tartalmazott a dunai közbiztonsági szolgálatra vonatkozólag, amely Romániát teljesen kiszolgáltatta Ausztria-Magyarország gazdasági érdekeinek.

A dunai konferencia mostani ülésének feladata volt a szabályrendeletnek az átdolgozása is. A cél az, hogy a dunai biztonsági szolgálatot a megfelelő Duna-szakaszok mentén ne a nemzetközi bizottság, hanem az illető országok biztonsági közegyelesei lássák el. A kikötők kapitányait és a folyamhajózási felügyelőket a parti kormányok nevezzék ki. Remélik, hogy a bukaresti konferencia nem végez hiábavaló munkát és a nemzetközi Duna-bizottság magává teszi a határozatokat. A határozatok alapján elkészült törvénytervezet még a jelen ülésszakban a román parlament elé kerül.

Belföld

(x) A pénzügyminiszter tárgyal az amerikai követtel a külföldi fizetésekéről. Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter és a bukaresti amerikai követ tegnap délelőtti tárgyalásokat folytattak a román kereskedők Amerikában vásárolt áruira vonatkozólag. Bratianu pénzügyminiszter kijelentette, hogy ezügyben a közel jövőben javaslatot terjeszt a kamara elé, amely ezt a kérdést mindkét félre nézve kedvezően és megelégedésre oldja meg.

(x) Uj rendelkezés a tojáskivitelről. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi minisztérium elrendelte, hogy a jövőben csak úgy szabad kivinni tojást, ha az exportőr a kivitt mennyiséghez hasonló mennyiségű tojást a belföldi fogyasztás számára biztosít.

(x) Aradon vámoik a Curticira érkezett árukat. Bukarestből jelentik: Néhány nap óta a curticii és sofroniai határellomásokra annyi vagon érkezik, hogy valamennyinek rendes időben, késedelem nélkül való elvámlása lehetetlen. Ezért a központi vámigazgatóság megengedte, hogy az újonnan érkezett vagonokat, mintegy ötszázat, Aradra továbbítsák és ott vámoikják el.

(x) Szabad az aranykereskedelem. Bukaresti munkatársunk jelenti: A pénzügyminiszter a kereskedelmiügyi miniszterrel egyetértőleg az arannyal való kereskedést a belföldön szabadnak nyilvánította, feltétlenül azonban azt állította, hogy az aranyat minden esetben csak a termelők bocsáthatják áruba.

(x) A jétékkártyák új árai. Bukaresti munkatársunk jelenti: Április 1-től kezdődőleg a klubjétékkártyák árát 102 leiben, az elsőrendű jétékkártyák ára az eddigi 32 lei helyett 62 leiben és a másodrendű jétékkártyák árát az eddigi 16 lei helyett 32 leiben állapították meg.

(x) Megalakul az erdélyi és bánáti élőállat és zsirexportörök szindikátusa. Erdély és Bánát legszámottevőbb kiviteli eikkének hivatásos ex-

portörjei tömörülnek április 10-én szindikátusba. A kormány kiviteli rendelethez a közvetlen ok a szindikátus megalakítására, de ezenkívül is szükség van a szindikátusra, mert ez az egyedüli mód a permiszkekkel üzérkedő konjunktura exportörök letérésére. A megalakuló szindikátus feladata lesz, hogy megfelelő statisztikai adatok lefektetésével a kormányt helyesen informálja az élőállat és szarvasmarha és szarvasmarha kiviteli lehetőségeiről. Az alakuló közgyűlésre már negyven ismert erdélyi és bánáti exportör bejelentette részvételét. A népszavazás ígérkező alakuló gyűlést hétfőn délután 3 órákor az Erdélyi és Bánát Exportörjei és Importörjei Egyesületének Unió utca 3 szám alatti központi helyiségében fogják megtartani.

(x) Az aranybányák is forgalmi adót fizetnek. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter legutóbb elrendelte, hogy áprilistól kezdve a bányák is fizetnek a forgalmi adót és utasította a megfelelő közegyeket a rendelet betartásának ellenőrzésére.

(x) Nyolcszázmillióra emelik a külföldi bonok beváltására szükséges alapot. Bukaresti munkatársunk jelenti: A napokban terjesztik a kamara elé az új költségvetést. A tárgyalás során módosítani fogják a külföldi kincstárjegyek szelektívbeváltására megállapított összegét, melyet hír szerint nyolcszázmillióra fognak felemleni.

Külföld

(x) Beváltják a holland háborús bankjegyeket. Amsterdamból írják: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy az 1914 augusztus elsején és az azután kibocsátott ideiglenes 1000 forintos holland bankjegyeket sürgősen cserélik be.

(x) Magyarország széntermelése 1921-ben. Budapestből jelentik: Az összertermelés 1921-ben 6.119.660 tonnát tett ki az 1920 évi 4.956.285 tonnával szemben. Ez év január havában a termelés 614.076 tonna volt.

(x) Válság előtt áll a csehszlovák cukoripar. Prágából jelentik: A csehszlovákiai cukoripar krízis előtt áll. Az exportszindikátus már 1921 november 20-án 200 millió es k. veszteséget mutatott ki, ami nemcsak az összes tartalékokat emészti fel, hanem minden métermázsa nyerscukorra még kb. 18, illetve 6 es. k. utánfizetést követel a répacukorgyárosok és finomítók részéről. A helyzet megjavulására nincs kilátás, mert a versenyző kubai nyerscukorja békeárra szállt le. Kubában és az Egyesült Államokban még 15 millió métermázsa van a régi terméskből felhalmozva és emellett a cseh valutaviszonyok is teljesen megakadályozzák a kivitelt.

(x) Az Osztrák-Magyar Bank aktíváinak felosztási kvótája. Bécsből jelentik, hogy az Osztrák-Magyar Bank likvidáló bizottsága megállapította azt a kvótát, amely szerint a bank aktíváit az utódállamok között el fogják osztani. Az aktíva az arany és ezüst fedezetből, az idegen devizákból és a bank ingatlanából áll. A kvóta a következő: Ausztria 4, Magyarország 4, Olaszország 2-5, Lengyelország 2-15, Románia 6-1, Jugoszlávia 4-24, Csehszlovákia 6-1.

(x) Megindul a csehszlovák-magyar vasúti forgalom Komáromnál. Pozsonyból jelentik: A napokban a csehszlovák és magyar bizottság tárgyalat Komáromban a komáromi vasúti hidon megindítandó vasúti forgalom tárgyában. Ez a tárgyalás, melyen a bratislavai és prágai minisztériumok képviseltették magukat, eredményre vezettek, amennyiben elhatározták a teher- és személyforgalom megindítását, természetesen a szobi határforgalomban érvényben levő rendelkezések szerint. A magyar kormány képviselői a tárgyaláson kötelezték magukat arra, hogy a csehszlovák hatóságok befogadására alkalmas helyiségeket építsenek

a szónyi állomáson. A szobaforgó tárgyaláson a magyar és a csehszlovák kiküldöttek megállapodtak abban is, hogy a lerongálódott hidat rendbehozzák, a hid Komáromhoz közel eső felét Csehszlovákia, a másik felét Magyarország vállalja el kijavításul.

Belvárosban

vagy közel a város centrumához keresek kétszobás lakást mellékhelyiségekkel. Hajlandó vagyok jelentéknny áldozatra. Közvetítőket megfélelően honorálok. Cím e lap kiadóhatalmában.

Wien irodánk

es Bruck—Hegyeshalom—Buda-pest—Seonok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kőtegyanban felállított saját exposituraink után kötbér kikötése mellett 5—10—15 napi határidőn belül Ó-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza darabárú és vagonrakomány szállításokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Ujreai 26. Fiokok Wien I. Rosen- turm Str. 12. Oradea-Marc Rimauócí- u. 12. Orso-a Dunapart. 1275

Üzleti értesítés.

Tisztelt pártfogóim és vevőim szíves tudomására hozom, hogy Janowitz és Társaság megszűnt, amennyiben társaságtól Fränkel Mór urtól kúla váltam. Mai naptól új tüzifa termelés és elárutási üzletemet Janowitz Vilmos tüzifa kereskedő cég alatt újra megkezdtem.

lyekezni fogok a jövőben is szolid kiszolgálás és méltányos árák mellett vevőim teljes meglegedését kiérdemelni.

Részemre a társas üzletben alkalmazásban volt embereim nem veletek fel rendeléseket, hanem az újonnan alkalmazott és igazolvánnyal ellátott ügynökeim. Azonkívül felveszek rendeléseket a régi 127 és 918. sz. telefonokon, melyek továbbra is birtokomban maradtak. 3496

Cluj, 1922. március 6-án.

Tisztelettel:
Janowitz Vilmos.

Első Erdélyi Erőszakárnyagár

(UJ-ROZOVAS, Str. Károlyi (Szappan-u.)

Gyárt és állandó raktár mindenféle ékszerárnyagban. Vállal brilliáns munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékszerek. Foglaltó és vénszék műterem. — Foglaltó arany és forrasztó, huzalok és tömezek arany és ezüstben.

Nemesfém beváltó!
Telefon int. 2—13. — Sürgöncsina: „Juvaero Cluj” 1273

Átutalásokat

a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombard-kölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1—69 és 7—25.

nak épügy örülnek, mintha már azonnal indulhatnának. Szabad embareknek érzik magukat, az élet új kezdőinek és ha gonderhesen is, mégis friss energiával készülnek a nagy utra.

A palesztinai emigráció szempontjából részint sajnálatos, részint elfogadható ez a tömeges amerikai zsidó kivándorlás. Sajnálatos, hogy Palesztina még nem fogadhatja be valamennyiüket, akiknek most, életük derakán, othont kell változtatniuk, de elfogadható és meg lehet vele békülni azért, mert ha már nem lehetnek saját hazájukban, legalább olyan államba kerülnek, ahol edződnék a produktív munkában, ipari szaktudást sajátítanak el és az ukránai, lengyelországi örümtelen és emberietlen élet után fejlesztő kulturához és modernbb gondolkodáshoz jutnak.

És akármilyen kevesen is fognak ezek közül a kivándorlottak közül az évek folyamán Amerikából Palesztinába átköltözni, nagy hasznára fognak válni Zsidóországnak.

Ben Ami

Családi tanácsot tartanak a Habsburgok

München, április 5. [Rador.] Habsburg Frigyes gyűlésre hívta össze a Habsburg-család tagjait Münchenbe, hogy az uralkodói igények és a további örökösödés kérdésében megállapodásra jussanak.

Károlyt eltemették

Bécs, április 5. [Rador.] A „Neues Wiener Journal” jelenti Párisból: Károly eltemették a magyar tábornoki egyenruhában ravatalozták föl. A gyászszertartást ma megtartják. A temetésen Alfons spanyol király képviselőjében a furcháli spanyol konzul vesz részt. A portugál kormány részvétét fejezte ki Zitanak.

Az antant felvilágosítást kér

Budapest, április 5. [Lux.] A kormány hivatalos nyilatkozatot tett közre, amely szerint a legitimisták proklamációja törvénybe ütközik és ép ezért azokat a lapokat, amelyek ezt közölték, konfiskálni fogják. Az antant államok budapesti képviselői megjelentek Bánffy magyar külügyminiszternél és felvilágosítást kértek a legitimisták akciójára vonatkozólag. Bánffy hivatalosan közölte, hogy Magyarország a detronizáló törvényhez tartja magát és eleget fog tenni az antanttal szemben vállalt kötelezettségének.

Zita állapota

Páris, április 5. [Lux.] Zita királyné állapotáról elterjed kedvezőtlen hírek nem felelnek meg a valószínűságnak.

Cukorka és csokoládé raktár

Lusztig és Nussbacher
Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállítunk postán,
utánvót meliott.

Weisz és Molnár
női divatruháza
ujból megnyitott!

Heller, Weisz és Molnár

cég alatt, Cal. Reg.
Ferdinand 6. szám
alatt, a volt helyi-
séggel szemben. o

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habíma Erdélyi Zsidó Színpad

Schlomke és Rickl

Énekes életkép három felvonásban

Ita Schorr

Schlomke kántor, Rickl pedig a felesége. Gyöngye fizikumú és még gyöngébbakarátu ember ez a Schlomke, annál jobb öklü és szaporább svádájú asszony Rickl. Az asszony beszéde, öklözése, a férj reszkető félelme vonul végig a sovány meséjü darabon. Arról van benne szó, hogy Schlomke és Rickl gyermekét, Wallerstein ügyvédet boldogtalanná tette annak egyik barátja, Schwartz doktor, aki meghípotizálta Wallerstein feleségét, az asszony t-hetetlen állapotával visszaélt. Ebből a bűnből fogant viszonyból gyermek született, de a feleska meghalt némsokára.

Wallerstein értesült a családi szögyenyéről, amely nem is végződhetett mással, mint férj és feleség széjjelválásával. Egyetlen leányuk, Sabina idegenben élt és fölszerűlt korban tudta meg, hogy apja és anyja nem élnek egy hajlék alatt. A drámai formájával követelése szerint a megoldás nem lehetett más, minthogy Sabina összehozza a szülőket. Itt is így történt.

Strammer a szomorú Wallerstein játszott, Schlomkét Waldberg, Rickl Rabinowitzné. A három színpészes gerincet adott az összelakolt darabnak és a maguk jó tehetségével pompás estét szereztek a telt nézőtér számára. Rabinowitz a számos szerepében nagyszerű komikusnak bizonyult. Weinbergné mint az ügyvéd felesége volt jó; Sabinát Blind Aranka játszotta fiatalos kedvességgel. Teszler mint dr. Schwarz és Wieder mint az ügyvéd apósa játszottak tempósan. (sz. i.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: A mámor (Ujdonság, először. Premióre helyárrakkal. Premióre-bérlet 27. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: A mámor (2. előadás). Rendes helyárrakkal. Bérlet 123. sz. C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Szombat d. u.: A hattyu. (Ujdonság, 11. előadás. Mérsékelt helyárrakkal.)

Szombat este: Zsidónő. (Darin vendégjátékával. Opera-helyárrakkal. Opera-bérlet 17. sz. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Vasárnap d. u.: Obsitos. (Operette 47. előadás. Mérsékelt helyárrakkal.)

Vasárnap este: Flórika szerelme. (Uj botanulással és szereposztással. Szentgyörgyi István főlépésével. Rendes helyárrakkal. Bérlet 124. sz. D.)

Hétfő: Három a kis lány. (Operette-repriz. Uj botanulással és új szereposztással. Rendes helyárrakkal. Bérlet 125. sz. A.)

A műsorra fizetett előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A mámor: Ismételt felhívjuk a közönség figyelmét, hogy a mámor előadásai általában pont fél 8 órakor kezdődnek a nézőtérre vezető ajtókat s az ötödik kép végéig senkit sem bocsáthatnak be a jegyszédők. Az ötödik kép csaknem egyfolytában fog leperogni és csak azután lesz 15 pernyi szünet a hatodik, hetedik és nyolcadik kép szintén gyors egymásutánban fog lejátszódni. A mámorpróbái során folytak s mindegyik a legteljesebb előadással készült a szenzáció irradalmi és művészi premióre este. Ma csütörtökön este a mámor első s pénteken este a második előadása.

Zsidónő - Darin vendégjátékával. Szombaton este Halávy Zsidónő-jét adják Darin vendégjátékával.

Hattyu és obsitos - délután. Két délutáni, mérsékelt helyáras előadás lesz még ezen a héten a magyar színházban: Szombaton délután Molnár Ferenc óriási sikerű Hattyu-ját adják, vasárnap délután pedig Kálmán Imre népszerű operettjét az Obsitos-t.

Operette-repriz. Igen nagy az érdeklődés a hétfői esti operette-repriz iránt. Hosszu pihentetés után teljes új szereposztással fogják előadni ezúttal a népszerű Három a kis lány-t. Kolbay Idilliké, Serog Marcsa, Kabdebó Duci, Róza Ili, Bálint Béla, Réthely, Leówey, Virág fogják a szerepeket játszani.

Flórika szerelme. Moldován Gergely művészi szépségében gazdag, gyönyörű

Valutapiac április 5-én

TÖZSDÉK	Lei	cseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy márka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviza	711 ¹ / ₂	265	44	1292	—	745	205	19	617	164	9050	400	138	—	90	—
Bécs .... valuta deviza	531 ² / ₂	—	—	1290	2750	—	190	16 ³ / ₄	6 25	—	—	—	142	—	—	—
Prága valuta deviza	—	—	—	14437	14700	7650	—	54	404	2287 ¹ / ₂	—	1485	6930	28850	—	197
Berlin .. valuta deviza	—	—	—	165250	481	103950	28350	80	63450	237	6475	3465	148	5405	2019	—
Zürich .. valuta deviza	—	—	—	165250	492	104450	28650	59	63750	238	6475	3590	148	5430	2023	3540
Budapest valuta deviza	613	1615	280	8075	171	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

népszínmű a Flórika szerelme fog vasárnap este a magyar színházban színrekerülni.

Apollo mozgóban: Csütörtök, péntek, Az anyai szeretett. Nagy nordisk dráma, főszerepben Mária Dienesen és Gunar Sommerfeldt. Szombat, vasárnap, Fekete pillangó, egy királyi udvar titkai, nallatlanul érdekes történet keretében, ezenkívül kacagatópompás vigjáték, Majom kerestetik.

Egyetem mozgóban: Csütörtökön utóljára a szenzációs filmlátványosság A nyugat. Fő szerepben a kitűnő filmstar Nazimova. A nyugati civilizáció és a forróvérű misztikus kelet ölekezése egy csoda szép mesteri fölépítésű történet keretében. Pénteken a Dorian cég nagyszerű erkölcsdrámája a Bün tance főszerepben a tündérszép és tehetséges Gritt Hogess. Szombat, vasárnap az olasz Victoria sorozat legszebb filmszíműve A kelepe, főszerepben az ünnepelt Paul Capellani.

Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház

Str. Reg. Maria v. Deák Ferenc-u. 13.
Március 15-től április 15-ig reklám napi árai

Gumilabda..... 4 leitől feljebb
Gyerekkocsi... 200
Porcellán bögre... 8

csésze ajánlva L 16:75
Bor és pálinkás szervizek... 70—

Husvétli cikkek óriási választékban. Galanteri és nürnbergi cikkek nagyban eladása..... 1274

של פסח

Saját kisütön fött seprü- és szilvapálinka

BOGNÁR

ÉS

SZÁNTÓ

—CLUJ—

(C. REG. FERD. 70.)
TÁRGU-MUREŞ

מנהל סלמה פאדלמן
felügyelete alatt saját szűrési uradalmi FAJBOROK

3571

של פסח

Engros eladás!

1342

Rövid, norinbergi, galanterie és papíráruk külföldről raktárra érkeztek

Simplon-áruház

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. sz. Főpostával szemben. Szakmabeli segéd felvétetik.

Engros eladás!

Nagymennyiségű lámpaárú, szék táblaárú, karlábú porcellán és Dittmar-féle lámpaárú ékesek.

DEUTSCH R. I.

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldia-u.) 4.

TELEFON 71.

1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essencet, míg nálam a legfinomabb **liquer essenziákat** megrendelheti utánvét mellett **75 lei kilogrammonkénti árban**

1294 **Glück Henrik**
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. vol. Kolozsvári-u. 74.

Nagy tétel **Grohmann 48 és 24-es cérna** és rövidárú megérkeztek.

Blum Testvérekhez
Nagyvárad—Oradea-Mare
Telefon 703. 1304

GRÜNWALD-ÜVEGCISISZOLDA

ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT

ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16

Tükörüveg megérkezett!

Ujrafoncsorozás I I I I

Finntükrök raktára I I I

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad)

Plata Untrei 12.

Telefon szám 211.

Megrendeléseket postán eszközölünk.

Erdély legnagyobb és legszolidabb importörjei.

Komplett vagon olasz Clarc-cérna valamint nyári harisnyák, keztük és horgolt nyak-

kendők érkeztek. Állandó nagy raktár min-

dennemű rövidáruban. 0000000000000000

Ujrafoncsorozás!

Finntükrök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1331

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

SPORT

Labdarugás

Tárgyalják az MTK elleni vádak. A FSSR kolozsvári kerületi bizottsága kedden este tartott ülésén vette tárgyalás alá a marosvásárhelyi MTK és vezetősége ellen felhozott vádak. A labdarugó-szakosztály által lefolytatott vizsgálat eddigi adatait Winkle István előadó ismertette és az ítélelethozatalra kezdve is javaslatot tett, amelyet azonban a Comitetul Regional nem fogadott el, hanem úgy határozott, hogy kihallgatja és védelmük előterjesztésére szólítja fel a megvádolt MTK vezetőket. Szilágyi igazoltatása körülményeit különösen tüzetes vizsgálatnak veti alá a Comitetul Regional és csak az összes érdekelték meghallgatása után fog dönteni a levonásba hozott nyolc pont szankcionálásáról. Az Auspitz Sándor bírói minősítését kétségbevonó vádak tekintetében úgy határozott a kerületi bizottság, hogy megvárja az Ifjúsági Labdarugó Szövetségtől kért adatok megérkezését, addig is függőben tartja az ügyet. A jelentéktelen bb adminisztratív kérdések letárgyalása után dr. Dragomir Silviu elnök bezárta az ülést.

Vitaestéket rendeznek a kolozsvári bírák. A kolozsvári sportkerület Bírák Bizottsága kedden este értekezletre hívta össze a kolozsvári futballbírákat, akik csaknem teljes számban jelentek meg a felhívásra. Az értekezlet, amelyet Molnár Lajos, a kolozsvári B. B. elnöke vezetett, elhatározta, hogy az egyöntetű szabályalkalmazás meghonosítása végett minden kedden este vitaestélyt rendez. A bírák a játékszabályok szellemének egységes álláspontra való megrogzításával azt is célozzák a vitaestélyek megrendezésével, hogy a gyakorló bírákat, a játékosokat és bírójelölteteket a szabályok alkalmazása tekintetében helyes irányban neveljék és továbbképezzék, ami a futballsport, a testedzés és még hatalmas fejlődés előtt álló ágának érdekében multhatatlanul szükséges. Az első vitaestélyt, április 11-én kedden este tartják meg. — A Kolozsvári Bírák Testülete megalakítását illetőleg ugyancsak az áprilisi 11-iki ülés fog dönteni.

Mittermeyer Ödön, a kitűnő aradi sportférfi kilépett, a Vidéki Sport-szerkesztősége kötelékéből. A szaklap felelős szerkesztői teendőit Mittermeyer helyet Neidenboch Emil látja el.

Az aradi zsidócsapat bemutatkozása. Az erdélyi zsidó sportegyesületek megszervezése során a múlt év végén Hakoah néven Aradon is tömörült a zsidó fiatalok. Az új sportegyesület, amely kitűnő játékosokkal rendelkezik, április 2-án kívánta megtartani első nyilvános szereplését, a zuhogó eső miatt azonban a bemutatkozó mérkőzés háasztást szenvedett. Az újabb megállapodások értelmében a Hakoah április 9-én tartja meg első bemutatómecset az ATE csapatával.

Bajnoki mérkőzés Nagyszebenben. A brassói kerülethez tartozó Nagyszebenben igen fontos bajnoki mérkőzés kerül ma, csütörtökön délután eldöntésre. A Nagyszebeni Sport Egyesület és a Hermannstädter Turn Verein rivális csapatai fognak küzdeni a bajnoki pontokért. A mérkőzést Haas Erich kolozsvári szöv. bíró vezeti.

Atlétika

Mészáros Béla Romániában. Erdély sportközönsége kellemesen emlékszik vissza Mészáros Bélára, aki mint az ATE, majd az AAC atlétája kezdte meg sportkarrierjét, utóbb pedig a budapesti BEAC színeiben Stolz után a legjobb magyar gátfutó volt. Mészáros Béla hat évi orosz fogság után mint az aradi színház művésze újlag megkezdte aktivitását a salak pályán is. Mészáros Béla László Andorral, az aradi színház népszerű bonvivántjával,

aki mint a BEAC középtávfutója aratta sportsikereit, már szorgalmasan trenirozik. Hisszük, hogy a két kiváló színész-atléta nemcsak a világot jelentő deszkákön, de a futópályán is eredményesen fog szerepelni.

Birkózás

Országos junior birkózóverseny Temesvárt. A Románia bajnokságáért április 8-án és 9-én Brassóban a Brasovia Sport Club által rendezendő birkózóversennyel egyidejűleg Temesvárt országos juniorversenyt rendeznek. Arad kitűnő sportegyesülete, az AMTE 18 versenyzőjét indítja a juniorok temesvári találkozóján.

Kerékpár

Országos verseny Aradon. A tavaszi szezon első országos kerékpárversenyét az Aradi Torna Egylet május 29-én rendezi meg. A versenyre szorgalmas tréninggel készülnek az aradi kerékpárosok.

Kerékpárpótló. Az ATE kerékpáros szakosztálya elhatározta, hogy a kerékpárpótló játék népszerűsítése érdekében a tavaszi szezon folyamán megrendezi az első romániai pótlóversenyt.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat r-t
Előfizetési ár havonként . . . . . 30 lei
Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani

APRÓHIRDETÉSEK
Egy sor 1 lei. — Több sorú betűvel 4 lei.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lei.

Ortodox izraelita uri családnál lehetőleg Monostori-uton teljes ellátást lakással keresek. Cim a kiadóban. 3627-1

Lakást, esetleg ellátást kaphat intelligens uri leány a főtéren. Levelek 'Lakás' jellegre a kiadóba. 3631-1

Német, magyar perfekt gyors- és gépirónöket felvesz Dick Jakob és Fiaf cég. 3635-1

Izraelita nőtlen fiatalember titkári vagy bizalmi állást keres. Megkereséseket 'Titkár' jellegre a kiadóba. 3632-1

Intelligens, izraelita fiatalember másodmagával lakást és ellátást kaphat Szentlélek-utca 1a. alatt. 3637-1

Bányavárosban jó forgalmu gyógyszerár eladó házzal együtt. Cim a kiadóban. 3626-1

50 d b turós bódón 50 kg irtartalommal eladó. Értekezni Judovics cégnél, Szépu. 3606-1

18 kadás 120 hl. évi contigens, uj, üzemen lévő, megfelelő vevőkörrel rendelkező clujii ecetgyár eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3'66-1

Kezkező, mosótalp, felsőbőr és szőnyeggyártóblank
Állandóan nagy készlet készletben és anyagban. Legelőrebb árak mellett. — Választ megrendeléseket kizárólag csomagoltan b. eszközök. — Jelenlegi árak és kezezők ára 60-70 lei. — vagonfénylél 3 százalékos kedvezmény. **SAMSON BORGYAR**, Gyulagyári-utca 1 — Gyulagyári raklival szemben. Telefon gyár 3-56 — lakás 3-47

Sz. 43-922.

Pályázat.

A ludosul de muresi aut. ort. izr. hitközség előjárósága ezennel pályázatot hirdet, az üresedésben lévő שוחט וכוון állásra. Pályázóktól megkívánatik, hogy első-rangu בעל קורא és בעל תפלה legyen. Javadalmazás megállapodás szerint. Lakás természetbeni.

Pályázatok a קבלות másolatokkal, eddigi működés és családi állapotra vonatkozó okmányokkal felszerelve, a fenti hitközség előjáróságához, küldendők be. Utiköltség csakis próbaeloadásra meghívottaknak lesz megtérítve.

Ludosul de Muras, 1922. márc. 26.
Weinstein Simon, Farkas Ferenc, jegyző. elnök.

Miért fizet magas vámot
drága és gyenge külföldi cipők után amikor olcsó, tartós és elegáns cipőket vehet
1301
a maga, felesége és gyermekei számára is a clujii (kolozsvári)
Kenner Bórgyár Rt.
hitűnő termékeiből.

Érkezett!
5000 pár legújabb slágerű cipőkülönleges-ség a világhírű
'BATA'
gyári lerakatába, Cluj, Főter 9. Nagg váiaszték fehér női és gyermek vászoncipőkben.

Eladás eredeti gyári árban
Garantált minőség

Előirásos hitelesített úrmértékek
nagybani gyártása 1296
GRÜNWARD JAKAB
villanyerőre berendezett gyárában legjettányosabban szereshetők be. Ugyanott konyhai felszerelési cikkek kaphatók. Cluj, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 13. sz.

Építetők figyelmébe!
Oltott, oltatlan
MÉSZ
valamint cement és gipsz különként, mázsánként és vagonfényekben legolcsóbban a
CALLIT-MÜVER RT.
nál, Fellegvári-ut 9. sz. alatt szereshetők be. Megrendelések telefon utján is leadhatók. Telef. 1106.

Husvétii öntözők és illatszerek
leltől feljebb.
Francia illatszert ujdonságok. 000 Tojásfestékek.
1329
RÓZSA
nagydrogériában, Cluj, Piata Unirei (Mátyás király-tér) 26. sz.

Dughagyma, foghagyma érkezett!
Schvartz, Szamos-u. 1

Legtinomabb likőr-különlegességek
3596-1
Blumenfeld és Simon R.-T. CLUJ
str. Juliu Maniu 22
Kitűnő fajborok

Ujból megnyilt
Kapu-u. 59. szám alatt a Koronával szemben a **Rosenfeld-féle**
ארטה בשר
vendéglő
teljesen újja rendezve és szakszerűen vezetve. A legizletesebben készített ételek és legtisztábban kezelt italok állnak a tisztelt közönség rendelkezésére. 3510-1

Bádóg és zománczott edény 1298
legelőnyösebben valamint, mindennemű **bádógos és vízvezeték szerelő** munkákat legolcsóbban ugy helyben, mint vidéken vállal
Frisch Samu
Cluj, Cal. Motilor (v. Monostori-u.) 143.

של מדה
Cukor, kávé, Franck, Beck, kókusz, ecet, bor, szilvapálinka és mindennemű husvétii fűszer jutányos árban kapható
Spéter Mózes
■ CLUJ, ■
Piata Mihaiu Viteazul 12
Telefon 724

Németül és románul önállóan fogalmazni tudó
gyors és gépiró (nő)
nagyobb terményüzletbe azonnali belépésre keresztek. „Szombaton zárva” jellgés leveleket a kiadóhivatal továbbít. 3577-1

חומש רש"י נ"ד
és kezdőkkel tanítására kerestünk intelligens, gyakorlatlalt bíró melamedot. Költiséget csak meghívottak fizetünk. Javadalmazás megegyezés szerint.

TALMUD-TORA EGYLET
KRAUSZ főrabbi címén
Dicsőszenimárton
3589-1

Minden házban fontos!
Az egészség érdekében nélkülözhetetlen
párnatoll-, vatta-, lószőr- és gyapju-tisztító, melyet gőzerőre és vegytisztításra berendezett műhelyben
1213
gyorsan és pontosan vállalok. Rak-táron tartok kész párnákat és tolat. Mérsékelt árak!
Szolid kiszolgálás!
Stern Salamon
Kossuth L.-u. 10.